

23.02.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**23 Şubat 2024
Cuma**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

23 Şubat 2024 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- İşsizlik Sigortası Fonu Gelirlerinin, 4447 Sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 48 inci Maddesinin Yedinci Fıkrasında Belirtilen Amaçlar İçin Kullanılacak Oranının Artırılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 8188)
- İstanbul İlinde Yürütülecek Kentsel Dönüşüm Uygulamaları Kapsamında Yapım İçin Yardım Verilmesine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 8189)
- Beşeri Tıbbi Ürünlerin Fiyatlandırılmasına Dair Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8190)
- İhracat Destekleri Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 8191)
- Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Bazı Mal ve Hizmetlerden Ücretsiz veya İndirimli Olarak Faydalanacakların Tespitine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 8192)
- Jandarma Genel Komutanlığının Er ve Erbaş ile Askerlik Yükümlüsü İhtiyacının, 1111 Sayılı Askerlik Kanunu Hükümleri Çerçevesinde Milli Savunma Bakanlığı Tarafından Karşılmasına İlişkin Sürenin 31/12/2029 Tarihine Kadar Uzatılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8193)
- Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesinin Desteklenmesine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 8194)
- 2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 8195)

ATAMA KARARLARI

- Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atamalar Hakkında Kararlar (Karar: 2024/38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56)

YÖNETMELİKLER

- Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 8196)
- Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Düzce Üniversitesi Fetal Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik
- Düzce Üniversitesi Temiz Enerji Kaynakları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik

23.02.24

— Koç Üniversitesi Gelecek Nesil Haberleşme Uygulama ve Araştırma Merkezi
Yönetmeliği

GENELGE

— Karma Ekonomik Komisyon Eşbaşkanlıkları ile İlgili 2024/2 Sayılı Cumhurbaşkanlığı
Genelgesi

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

— Anayasa Mahkemesinin 8/11/2023 Tarihli ve E: 2022/129, K: 2023/189 Sayılı Kararı

YARGITAY KARARI

— Yargıtay 9. Hukuk Dairesine Ait Karar

Bakan Şimşek'ten seçim sonrası mesajı

Bakan Şimşek, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda, "Sayın Cumhurbaşkanımızın güçlü desteğiyle uyguladığımız politikalar, seçim sonrasında da hedeflerimiz doğrultusunda devam edecek. Bu çerçevede; dolaşıma kasıtlı olarak sunulan spekülasyonlara itibar etmeyiniz" dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda uluslararası piyasalarda sermaye benzeri kaynaklara artık daha rahat erişebildiğini belirtirken; "Sayın Cumhurbaşkanımızın güçlü desteğiyle uyguladığımız politikalar, seçim sonrasında da hedeflerimiz doğrultusunda devam edecek" şeklinde vurguladı.

Bakan Şimşek şu ifadeleri kullandı:

"Şirketlerimiz uluslararası piyasalarda sermaye benzeri kaynaklara artık daha rahat erişebiliyor.

Programda öngördüğümüz hedeflere yaklaştıkça ülkemize uzun vadeli ve uygun maliyetli kaynak akışı daha da artacaktır.

Sayın Cumhurbaşkanımızın güçlü desteğiyle uyguladığımız politikalar, seçim sonrasında da hedeflerimiz doğrultusunda devam edecek.

Bu çerçevede; dolaşıma kasıtlı olarak sunulan spekülasyonlara itibar etmeyiniz."

Enflasyon görünümü bozulursa para politikası sıkılaştırılacak

Merkez Bankası piyasaların merakla beklediği faiz kararında sürpriz yapmayarak politika faizini yüzde 45 seviyesinde sabit bıraktı. Piyasa uzmanları Merkez Bankası'nı şahin bulurken enflasyon görünümünde bozulma olması halinde sıkılaştırma mesajının verilmiş olmasını önemli buluyor.

Dünya Gazetesi

Birol BOZKURT

Merkez Bankası'nda yaşanan başkan değişikliği sonrası yapılacak ilk toplantı piyasalar tarafından merakla bekleniyordu. Merkez Bankası, yeni Başkan Fatih Karahan'ın başkanlığında yaptığı ilk Para Politikası Kurulu (PPK), toplantısında politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını değiştirmeyerek yüzde 45'te sabit bıraktı.

Piyasa uzmanları PPK metnindeki mesajları şahin bulurken, faiz kararı sonrası Borsa İstanbul'da ilk başta düşüş yaşanırken daha sonra tekrar pozitif bir kapanış yapmayı başardı. Faiz kararı öncesi 31 liranın üzerinde seyreden Dolar/ TL'nin ise karar sonrası bir miktar geri çekildiği görüldü. PPK metninde enflasyon ve sıkılaştırmaya yönelik mesajlar öne çıktı. Ocak ayında aylık enflasyonun ana eğiliminin yılın ilk ayına özgü zamana-bağlı fiyat ve ücret güncellemeleri sonucunda, enflasyon tahmin patikasında öngörülen şekilde yükseldiği ve manşet enflasyonun sınırlı bir artış

kaydettiği aktarılan duyuruda, yakın döneme ilişkin göstergelerin yurt içi talepteki dengelenmenin sürdüğüne işaret ettiği vurgulandı.

Duyuruda, "Kurul politika faizinin mevcut seviyesinin aylık enflasyonun ana eğiliminde belirgin ve kalıcı bir düşüş sağlanana ve enflasyon beklentileri öngörülen tahmin aralığına yakınsayana kadar sürdürüleceğini değerlendirmiştir. Enflasyon görünümünde belirgin ve kalıcı bir bozulma öngörülmesi durumunda ise para politikası duruşu sıkılaştırılacaktır" denildi.

Kararlı duruş TL'nin reel değerlendirme sürecine katkı verecek

Metinde ayrıca, "Söz konusu dengelenme süreci, tüketim malı ve altın ithalatında güçlü, diğer tüketim harcamalarına ilişkin göstergelerde ise öngörülene kıyasla yavaş seyretmektedir. Buna ek olarak, hizmet fiyatlarındaki katılık, jeopolitik riskler ve gıda fiyatları enflasyon baskılarını canlı tutmaktadır. Kurul, enflasyon beklentileri ve fiyatlama davranışlarının öngörüler ile uyumunu ve ücret artışlarının enflasyon üzerindeki etkilerini yakından takip edecektir." değerlendirmelerine yer verildi.

Dış finansman koşulları, rezervlerin seviyesi, cari dengedeki iyileşme ve Türk lirası varlıklara talebin döviz kuru istikrarına ve para politikasının etkinliğine katkıda bulunmaya devam ettiği belirtilen duyuruda, "Para politikasındaki kararlı duruş, dezenflasyonun ana unsurlarından olan Türk lirası reel değerlendirme sürecine katkı vermeyi sürdürecektir." ifadesi kullanıldı.

Şimşek: Spekülasyonlara itibar etmeyiniz

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek seçim sonrasına yönelik iddialarla ilgili mesajlar verdi. Şimşek, X hesabından yaptığı açıklamada şu ifadeleri kullandı: Şirketlerimiz uluslararası piyasalarda sermaye benzeri kaynaklara artık daha rahat erişebiliyor. Programda öngördüğümüz hedeflere yaklaştıkça ülkemize uzun vadeli ve uygun maliyetli kaynak akışı daha da artacaktır. Sayın Cumhurbaşkanımızın güçlü desteğiyle uyguladığımız politikalar, seçim sonrasında da hedeflerimiz doğrultusunda devam edecek. Bu çerçevede; dolaşıma kasıtlı olarak sunulan spekülasyonlara itibar etmeyiniz.

İnfo Yatırım Satış ve Pazarlama Direktörü Sertaç Ekeke: Borsada 400 dolara doğru bir hareket gelebilir

Merkez Bankası yeni başkanıyla ilk PPK toplantısını yaptı. Beklendiği gibi faiz %45'te bırakılırken yine beklentiler doğrultusunda açıklamanın tonu bir kademe daha şahinleşti. Özellikle maliye politikalarının ve piyasanın kendi dengesinin yakından takip edileceği bir ilkbahar yaz süreci bizleri bekliyor gibi gözüküyor.

Bu durum özellikle bankalar üzerinde kısa süreli baskı getirirse bile özellikle kamu bankalarında uzun zamandır geride kalmanın da verdiği ivme ile alıcı bir seyir

izlediğini gözlemledik. Bankacılık ve holdinglerde düşüşlerin alım fırsatı olduğu özellikle 9.350- 9.400 hattının üzerinde ki kapanışlarda bu sektörlerden gelecek desteğin çok önemli olduğunun altını bir kez daha çizmek isterim.

Şahin tonun arttığı, maliye politikalarının daha net devreye girdiği seçim baskının kalktığı bir dönemle birlikte yabancı yatırımcılarının da sayısının artması beklentimiz doğrultusunda. Bu durumda kısa vadeli düzeltmeler olsa bile endekste yıl içerisinde öncelikle 11.000 seviyesi sonrasında 400 dolar hareketi beklenebilir.

İş Portföy Araştırma Müdürü Hande Şekerci: Merkez'in faiz indirimi 2025'e ötelenebilir

Merkez Bankası piyasa beklentileri ile uyumlu olarak politika faizini %45 seviyesinde korusa da, metinde piyasa açısından çok önemli ileriye dönük mesajlar vardı.

TCMB daha önceki 'gerekli parasal sıkılık düzeyine ulaşıldığı' ifadesinden vazgeçerken bunun yerine enflasyon görünümünde bozulma olması halinde faizi artıracığını net şekilde kaydetti. Mevcut durumda enflasyondaki seyrin ve ekonomideki dengelenmenin genel olarak kendi öngörülleri ile uyumlu olduğu paylaşıldı.

TCMB ayrıca ücret artışlarının enflasyon üzerindeki etkilerini yakından takip edeceğini belirtirken Banka'nın enflasyona dair yukarı yönlü riskler gördüğünü ve önümüzdeki dönemde de faiz kararını buna göre vereceğini düşünüyoruz. PPK kararlarının ardından ilave faiz artırım ihtimali artmış durumda. Ayrıca bu yılın son çeyreği içinde beklediğimiz faiz indiriminin de ötelenerek 2025'e sarkabileceğini değerlendiriyoruz.

A1 Capital Genel Müdür Yardımcısı Baki Atılal: Merkez'in şahinlik dozu arttı

Merkezden sürpriz bekleyen yoktu çünkü Enflasyon görünüm sunumunda ifadeler çok netti ve bugünkü değişim yok kararı ve metinde de benzer ifadeleri görmekteyiz.

Diğer taraftan şahinlik dozu biraz artmış da diyebiliriz. Çünkü; Enflasyon görünümünde belirgin ve kalıcı bir bozulma öngörülmesi durumunda parasal sıkılık gözden geçirilecektir yerine para politikası duruşu sıkılaştırılacaktır gelmiş. Enflasyonu canlı tutan nedenler önceki metinde; Hizmet fiyatlarındaki katılık ve jeopolitik risklerken yanlarına Gıda fiyatlarını da almış.

Rezervlerdeki azalma nedeniyle önceki metinde yer alan rezervlerdeki güçlenme yerine rezervlerin seviyesine dönmüş. Politika faizinin mevcut seviyesi; aylık enflasyon ana eğiliminde belirgin düşüşün yanına KALICI ifadesi eklenerek düşüş sağlanan kadar devam edecek denmiş. Merkezin bekleneni vermesi nedeniyle piyasaların reaksiyonu da sınırlı olumlu şeklinde oldu.

Ata Yatırım Araştırma GMY Cemal Demirtaş: Borsaya ilgi devam edecektir

TCMB Para Piyasası Kurulu (PPK), beklentiler dahilinde politika faizini %45 seviyesinde tuttu. Açıklama metninde, enflasyonun ve iç tüketim trendlerinin yakından takip edildiği, bazı tüketim harcamalarında dengelenme sürecinin yavaş seyrettiği, hizmet fiyatlarındaki katılık, jeopolitik riskler ve gıda enflasyonunun, enflasyon baskılarını canlı tuttuğuna işaret edilmiştir. Mevcut sıkı duruşun -enflasyon beklentileri, öngörülen tahmin aralığına yakınsayana kadar- sürdürüleceği ifade edilmiştir.

Öte yandan, enflasyonda belirgin ve kalıcı bir bozulma öngörülmesi durumunda, para politikası duruşunun sıkılaştırılacağına altı çizilmiştir. PPK'nın politika faizini sabit tutmasını değerlendirdiğimizde, Kurul'un sürpriz yapmak istemediğini, önümüzdeki dönemde enflasyonun seyrindeki gelişmelere göre gereğinde daha da sıkı duruş sergileyebileceğini anlıyoruz.

Bu bakış, enflasyona ilişkin yukarı risklerin de halen devam ettiğini gösteriyor. Önümüzdeki dönemde, güven artırıcı makro politikalara bağlı kalındığı sürece, TL varlıklara ve özellikle borsaya ilginin devam edeceğini, enflasyonda muhtemelen sapmalara karşı daha dayanıklı şirketlerin hisselerine yatırım yapılabileceğini düşünüyoruz.

İntegral Yatırım Araştırma Müdürü Seda Yalçinkaya Özer: Merkez'in ana temasında değişiklik yok

Merkez Bankası, politika faizinde değişikliğe gitmedi ve faizi %45 seviyesinde sabit tuttu. Bu, piyasa için sürpriz bir karar değil. Dolayısıyla piyasa fiyatlamasında ani reaksiyonlar izlemedik. Karar metninde ise bir önceki metinden daha şahin ifadeler kullanılmış.

Bir önceki raporlarla kıyasladığımızda tespitlerde değişiklik var ancak ana yol, ana temada değişiklik yok. Enflasyonu ifade eden paragrafta, Ocak ayında enflasyon dinamiklerinde yukarı yönlü risklerin olduğuna atıfta bulunmuş ancak enflasyonun tahmin patikasına uyumlu gittiği ifade edilmiş.

Önümüzdeki aylarda olası ücret artışlarının oluşturabileceği etkiler yakından takip edilecektir. İlk defa Türk Lirası'nın reel olarak değerlendirilmesine yönelik ifadeler karar metnine yansdı. Bu beklentilerin yönetilmesi açısından önemli bir detay. Özellikle yabancı yatırımcının algısını belli bir rotada tutmak açısından ilk kez kullanılan bir ifade diyebiliriz. Para politikası duruşu açısından çok daha net ifadeler var.

Gözden geçirebiliriz ya da izlenecektir gibi muğlak ifadeler yerine gerekli görülmesi halinde para politikası duruşu sıkılaşacaktır gibi net bir ifade kullanıldı. Yine aynı şekilde parasal sıkılığı desteklemek adına sterilizasyon araçlarının kullanılmasında da şahin bir üslup var. Sayın Fatih Karahan'ın öncülüğünde gerçekleşen ilk

23.02.24

toplantıda faiz kararı değışmese de metindeki üslup sertleşmiş ve daha netlik kazanmış. Şahin, daha net ifadeler var. Bu Merkez Bankasının izlediğı kararlı duruğun devamı açısından kuvvetli bir mesaj veriyor.

“Türkiye Varlık Fonu şeffaf değil”

Kurulduğu 2016 yılından bu yana Türkiye Varlık Fonu’nun bir tasarım hatası olduğu belirtilen CHP’nin raporunda ülke ekonomisinin yönetimi ve kamu iktisadi işletmeciliğinde yepyeni paralel bir yapılanma olduğuna işaret edilerek Türkiye Varlık Fonu’nun bir an önce tasfiye edilmesi gerektiği vurgulandı.

Canan SAKARYA / ANKARA

CHP, Meclis Plan Bütçe Komisyonu’nda görüşülen Türkiye Varlık Fonu’nun (TVF) 2022 Yılı hesap ve tablolarının denetim ile ilgili hazırladığı ek görüş raporunda Türkiye Varlık Fonu’nun Hazine ile ilişkisinin açık ve şeffaf olmadığını belirtti. “Türkiye Varlık Fonu bütçe açığı için bir perdeleme işlevi görme işlevine sahiptir” değerlendirmesi yapan CHP, Türkiye Varlık Fonu’nun yaptığı borçlanmaların Merkezi bütçe hazine hesaplarında gözükmediğini belirtti. Türkiye Varlık Fonu’nun özellikle kaynak, denetim ve muafiyete ilişkin noktalarda oldukça geniş yetkilere sahip olmasının orta ve uzun vadede kamu maliyesi ve idari bakımdan ciddi sakıncalar ortaya çıkarmasının kaçınılmaz olduğu kaydedildi.

CHP hazırladığı raporda, “Özel Tertip Devlet İç Borçlanma Senedi ihracı ile eskiden Türkiye Cumhuriyeti hazinesi, kamu bankaları, Merkez Bankası üçgeninde yapılan işlemlerin, şimdi Türkiye Varlık Fonu’na bağlı kurulan Piyasa İstikrar ve Denge Alt Fonu aracılığıyla yürütülmesinin nedeni anlaşılamamaktadır” değerlendirmesi yaptı.

TVF plan ve programlarda yok Raporda, Orta Vadeli Program, Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı ve Yatırım Programı dokümanlarında, Türkiye Varlık Fonu Şirketi, şirket tarafından kurulan diğer şirketler, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu bünyesinde kurulan alt fonlarla ilgili herhangi bir göstergeye ve veriye yer verilmediğine dikkat çekildi. Türkiye Varlık Fonu'nun herhangi bir plan ve programlamaya dayanmayan petrokimya, enerji, madencilik, finans, sigorta, ulaşım sektörleri ile ilgili eylem ve faaliyetlerinin, ilgili asli görevli devlet kurumlarının görevlerine müdahale anlamına geldiği kaydedildi.

Cumhurbaşkanının başkanı olduğu TVF'yi atadığı DDK denetliyor

Cumhurbaşkanına bağlı olan ve ataması onun tarafından gerçekleştirilen Devlet Denetleme Kurulu çalışanlarının Cumhurbaşkanının bizzat başkanı olduğu Türkiye Varlık Fonu ile ilgili denetim görevine katılmasının “denetim etiği” açısından sakıncalı olduğu belirtildi. DDK üyesi TVF bünyesindeki şirketlerde yönetimde Devlet Denetleme Kurulu Başkanı başta olmak üzere çok sayıda Cumhurbaşkanlığı üst düzey personelinin ve Türkiye Varlık Fonu Yönetim Kurulu üyelerinden bazılarının aynı zamanda Türkiye Varlık Fonu bünyesinde bulunan şirketlerde yönetim kurulu üyesi olarak da görev yaptıklarına dikkat çekilen raporda, söz konusu durumun da denetim etiği açısından sakınca oluşturduğu kaydedildi. Cumhurbaşkanı'nın hem Cumhurbaşkanı sıfatıyla hem de TVF Yönetim Kurulu Başkanı sıfatıyla yetki ve görevleri bulunduğu, bu görevlerin aynı kişide birleşmesinin hem yönetim hem de denetim açısından idare hukuku prensiplerine göre ciddi bir sakatlık yarattığı ifade edildi.

TVF'ye Sayıştay denetimi getirilmeli Rapora şu fiyadeler yer aldı: “Türkiye Varlık Fonu'nun Sayıştay denetimi başta olmak üzere çoğu hukuki mevzuattan, vergi ve yükümlülükten muaf tutulması ve aynı zamanda gerçekleştireceği yatırım ve işlemlere yönelik somut bir hedef ortaya koymamış olması Fonun ileride yapacağı faaliyetlerin meşruiyetini ve denetimini zorlaştırmaktadır. Tamamen kamuya ait varlık ve kaynaklarla oluşturulan ve kamu payı yüzde 100 olan, yaklaşık 5,6 triyon TL'lik bilanço büyüklüğüne sahip olduğu ifade edilen ve paralel bir bütçe ve hazine gibi kullanılan Türkiye Varlık Fonu, şirket, alt şirketler ve fonlarının yıllık denetimlerinin, kanunda öngörülen esaslar dikkate alınarak TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nca süresinde icra edilmesi, yasal bir zorunluluk olmasının ötesinde TBMM'nin denetim işlevinin yerine getirilmesi açısından da önem taşımaktadır. Sermayesiz- varlıksız TVF, kurulduğu 2016 yılından bu yana bir tasarım hatası olup, ülke ekonomisinin yönetimi ve kamu iktisadi işletmeciliğinde yepyeni paralel bir yapılanmaya işaret etmektedir. Böylesi bir yapılanmaya sahip olan Türkiye Varlık Fonu'nun bir an önce tasfiye edilmesi gereği bulunmaktadır.”

'5 alt fondan bir tanesi faal'

CHP, denetim elemanlarının Fon bünyesinde kurulan 5 alt fondan neden sadece birinin faal olduğu, diğer 4 fonun neden faal durumda olmadığı konusunda da herhangi bir değerlendirmede bulunmamasına dikkat çekti. Denetim elemanlarının

Türkiye Varlık Fonu Şirketini, Şirket tarafından kurulan diğer şirketleri, Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu bünyesinde kurulan alt fonları, Türkiye Varlık Fonu portföyüne alınan şirketleri mali bünyeleri, bazı finansal rasyolar ve kar zarar durumu açısından da herhangi bir ilave değerlendirmeye tabi tutmadığını belirtti. CHP, TVF 2022 raporuna ilişkin şu değerlendirmeyi yaptı: “Raporda ikraz 2, ikraz 3, ikraz 4 adı altında yapılan kamu bankalarının sermaye yapılarının güçlendirilmesi ile ilgili işlemler ve bunların hazine tarafından ihraç edilen vadesi ve faiz oranı farklı DİBS’lerle finanse edildiği ifade edilmesine karşın, söz konusu denetim raporunda bunlarla ilgili olarak kamu bankalarının neden sermaye desteğine ihtiyaç duyduğu, geçmişte hazine ve kamu bankaları arasında gerçekleşen işlemlere Varlık Fonu, alt fonlar Varlık fonu şirketlerinin de dahil edilmesinin analizi yapılmamıştır. Eğer portföyde bulunan Kamu Bankaları normal faaliyetlerinden fon yaratarak karlılıklarını sürdürmeyip sermaye desteği ihtiyacı hissediyorlarsa, bunun nedenlerinin de sorgulanması gerekir. TVF finansal istikrar sağlamak ve fonları etkin değerlendirmek için kurulmuştur. Eğer portföydeki şirketler sürekli sermaye desteği ile faaliyetlerini yürütebiliyorsa, fonun bünyesi çok kırılgan demektir veya portföydeki Şirketlerin faaliyetlerinde bir sakatlık söz konusudur. Ancak bilinen bir gerçeklik de, TVF bünyesinde olan şirketlerden Kamu Bankalarına bankacılık uygulamalarına aykırı görevler verilmesi ve işler yaptırılmasıdır. Bu durum bankaların verilen görevler nedeniyle ettikleri zararlar dolayısıyla “sermaye yeterlilik rasyoları”nın düşmesine yol açmakta dolayısıyla bankalar öz kaynak katkısı almak zorunda kalmaktadırlar. Bu durumun sorgulanması gerekmektedir.”

KKM'de düşüş ivmesi hız kesmedi

Kur korumalı TL mevduat ve katılma hesaplarındaki tutar düşüşü sürerken; KKM hesapları geçen hafta 24,5 milyar TL düşüşle 2,34 trilyon TL oldu.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) haftalık bülteninde yer alan bilgilere göre, kur korumalı TL mevduat ve katılma hesapları 2 trilyon 367,7 milyar TL'den 2 trilyon 343,2 milyar TL'ye geriledi.

Aynı haftada krediler 12 trilyon 9 milyar TL'den 12 trilyon 52,2 milyar TL'ye, mevduat 14 trilyon 866 milyar TL'den 15 trilyon 75,2 milyar TL'ye yükseldi.

Tüketici kredileri 1 trilyon 539 milyar TL'den 1 trilyon 538,7 milyar TL'ye, bireysel kredi kartları 1 trilyon 251,1 milyar TL'den 1 trilyon 244,7 milyar TL'ye geriledi.

Takipteki alacaklar ise 197,1 milyar TL'den 196,8 milyar TL'ye indi.

Veriler 16 Şubat ile biten haftayı kapsıyor.

Bankacılık sektörünün mevduatı arttı

Bankacılık sektörünün toplam mevduatı, 16 Şubat ile biten haftada önceki haftaya göre 209,3 milyar lira artarak 15 trilyon 487,1 milyar liraya yükseldi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), haftalık para ve banka istatistiklerini açıkladı. Buna göre, bankacılık sektörünün toplam mevduatı (bankalar arası dahil) 16 Şubat ile biten haftada 209 milyar 266 milyon 706 bin lira artışla 15 trilyon 487 milyar 63 milyon 696 bin liraya çıktı.

Aynı dönemde bankalardaki TL cinsi mevduat yüzde 2,43 yükselişle 8 trilyon 846 milyar 704 milyon 980 bin lira, yabancı para (YP) cinsinden mevduat ise yüzde 0,03 artışla 6 trilyon 17 milyar 998 milyon 482 bin lira oldu.

Bankalarda bulunan toplam YP mevduatı, geçen hafta 206 milyar 657 milyon dolar düzeyinde gerçekleşirken, bu tutarın 174 milyar 630 milyon doları yurt içinde yerleşik kişilerin hesaplarında toplandı.

Yurt içi yerleşiklerin toplam YP mevduatında, parite etkisinden arındırılmış veriler göz önünde bulundurulduğunda 16 Şubat itibarıyla 615 milyon dolarlık azalış görüldü.

Taksitli ticari kredi miktarı arttı

Mevduat bankalarındaki tüketici kredileri, geçen hafta yüzde 0,05 azalarak 1 trilyon 451 milyar 307 milyon 852 bin lira oldu. Aynı dönemde taksitli ticari krediler yüzde

23.02.24

0,58 yükselişle 1 trilyon 351 milyar 186 milyon 882 bin liraya, kredi kartları bakiyesi ise yüzde 0,23 azalışla 1 trilyon 645 milyar 742 milyon 99 bin liraya indi.

Mevduat bankalarındaki tüketici kredilerinin 394 milyar 521 milyon 185 bin lirası konut, 70 milyar 155 milyon 776 bin lirası taşıt ve 986 milyar 630 milyon 891 bin lirası diğer kredilerden oluştu.

Bankacılık sektörünün TCMB dahil toplam kredi hacmi de 16 Şubat ile biten haftada 59 milyar 721 milyon 22 bin lira artarak 11 trilyon 613 milyar 295 milyon 425 bin liraya yükseldi. Toplam kredi hacmi, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 52,51 artış kaydetti.

TCMB rezervleri gerilemeyi sürdürdü

Merkez Bankası toplam rezervleri, geçen hafta 719 milyon dolar düşüş gösterirken; net uluslararası rezervler ise, 42 milyon dolar azalarak 28 milyar 459 milyon dolara indi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), toplam rezervleri 719 milyon dolar düşüş gösterdi.

TCMB verilerine göre, brüt rezervler 16 Şubat itibarıyla 274 milyon dolar azalarak 86 milyar 366 milyon dolardan, 86 milyar 92 milyon dolara indi. Altın rezervleri 48 milyar 561 milyon dolardan 48 milyar 116 milyon dolara geriledi. Böylece toplam rezervler 134 milyar 927 milyon dolardan, 134 milyar 208 milyon dolara gelmiş oldu.

Bir önceki hafta 28 milyar 801 milyon dolar olan net uluslararası rezervler, söz konusu haftada 342 milyon dolar azalarak 28 milyar 459 milyon dolara indi.

Euro Bölgesi'nde yıllık enflasyon ocakta yüzde 2,8 oldu

Euro Bölgesi'nde Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE), ocak ayında yıllık bazda yüzde 2,8'e indi. TÜFE, ocakta aylık bazda yüzde 0,4 düştü

Euro Bölgesi'nde Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE), ocak ayında yıllık bazda yüzde 2,8 seviyesinde belirlendi.

Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat), Euro Bölgesi ve Avrupa Birliği'nin (AB) ocak ayı enflasyon verilerini yayımladı.

Verilere göre, Euro Bölgesi'nde aralıkta yüzde 2,9 olan yıllık enflasyon ocakta yüzde 2,8'e indi. TÜFE, ocakta aylık bazda yüzde 0,4 düştü.

Piyasa beklentileri, ocakta Euro Bölgesi'nde yıllık enflasyonun yüzde 2,8, aylık yüzde eksi 0,4 olması yönündeydi. Açıklanan veriler piyasa beklentileriyle uyumlu geldi.

AB'de en yüksek enflasyon hizmetlerde

AB'de de aralıkta yüzde 3,4 olan yıllık enflasyon, ocakta yüzde 3,1'e geriledi. AB'de TÜFE, ocakta aylık bazda ise yüzde 0,2 düştü.

Euro Bölgesi'nde enflasyonun ana bileşenlerine bakıldığında, en yüksek yıllık enflasyon yüzde 1,73 ile hizmetlerde gerçekleşti. Hizmetleri, yüzde 1,13 ile gıda, alkol ve tütün ürünleri, yüzde 0,53 ile enerji dışı sanayi ürünleri izlerken enerji ürünleri yüzde 0,62 geriledi.

AB uyumlu verilere göre enflasyon ocakta Romanya'da yüzde 7,3, Estonya'da yüzde 5, Hırvatistan'da yüzde 4,8, Polonya'da yüzde 4,5, Slovakya'da yüzde 4,4, Avusturya'da yüzde 4,3, Bulgaristan'da yüzde 4, Macaristan ve Malta'da yüzde 3,7, İspanya'da yüzde 3,5 ve İsveç'te yüzde 3,4 olarak belirlendi.

Bankacılık sektörünün kredi hacmi 12 trilyon liraya çıktı

Bankacılık sektörünün kredi hacmi, geçen hafta 43 milyar 179 milyon lira artarak 12 trilyon 8 milyar 987 lira oldu.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından yayınlanan haftalık bültene göre, sektörün kredi hacmi 16 Şubat itibarıyla 43 milyar 179 milyon lira artış gösterdi.

Söz konusu dönemde toplam kredi hacmi 12 trilyon 8 milyar 987 milyon liradan 12 trilyon 52 milyar 166 milyon liraya çıktı.

Bankacılık sektöründe toplam mevduat ise bankalar arası dahil geçen hafta 211 milyar 745 milyon lira arttı. Toplam mevduat 15 trilyon 78 milyar 187 milyon lira oldu.

Tüketici kredileri 1 trilyon 539 milyar liraya yükseldi

Tüketici kredilerinin tutarı, 16 Şubat itibarıyla 308 milyon lira azalışla 1 trilyon 538 milyar 686 milyon liraya geriledi. Söz konusu kredilerin 436 milyar 892 milyon lirası konut, 92 milyar 890 milyon lirası taşıt ve 1 trilyon 8 milyar 903 milyon lirası ihtiyaç kredilerinden oluştu.

Bu dönemde taksitli ticari kredilerin tutarı 7 milyar 863 milyon lira artarak 1 trilyon 479 milyar 344 milyon liraya çıktı.

23.02.24

Bankaların bireysel kredi kartı alacakları da yüzde 0,5 azalışla 1 trilyon 244 milyar 733 milyon liraya geriledi. Bireysel kredi kartı alacaklarının 555 milyar 373 milyon lirasını taksitli, 689 milyar 359 milyon lirasını taksitsiz borçlar oluşturdu.

Yasal öz kaynaklar arttı

Bankacılık sektöründe takipteki alacaklar, 16 Şubat itibarıyla önceki haftaya göre 301 milyon lira azalarak 196 milyar 754 milyon liraya geriledi. Takipteki alacakların 160 milyar 269 milyon lirasına özel karşılık ayrıldı.

Aynı dönemde bankacılık sisteminin yasal öz kaynakları, 16 milyar 574 milyon lira artarak 2 trilyon 635 milyar 725 milyon lira oldu.

“Enflasyona karşı daha duyarlıyım ve TL değerlenecek”

Alaattin AKTAŞ

23 Şubat 2024 Cuma

Merkez Bankası'nın politika faizi beklendiği gibi yüzde 45'te tutuldu ama Para Politikası Kurulu açıklamasında öne çıkan iki vurgu dikkat çekti.

Merkez Bankası enflasyona karşı daha duyarlı olduğu mesajını verdi ve örtülü biçimde de TL'nin reel olarak değerleneceğine işaret etti.

Bu iki konuya birazdan değineceğim; önce PPK kararını ve söylenenleri özetleyelim...

Politika faizinin 2.5 puan daha artırılmasının iyi olacağı dile getiriliyordu ama bunu söyleyenler bile buna yanaşılmayacağını farkındaydı ve bu artış bir temenniden öteye pek geçmiyordu.

Faizin enflasyonla mücadele için biraz artırılmasında yarar olduğu ifade edilirken özellikle ocak ayındaki enflasyona dikkat çekiliyordu. Ancak ocak ayındaki yüzde 6.70'lik TÜFE artışının Merkez Bankası'nca ortaya konulan enflasyon eğilimine aykırı görülmediği bizzat Başkan Fatih Karahan tarafından enflasyon raporu açıklanırken dile getirilmişti. Dolayısıyla yüzde 6.70 bir anlamda makul bulunduğu için faizde artış da gündeme gelmedi.

Kaldı ki dün de vurguladığım gibi bizde faiz kararları ekonomik gerekliliklere göre değil siyasi tercihlere göre belirlenir. Seçime 40 gün kalmışken de bir faiz artışı hiç mi hiç söz konusu olmaz. Dolayısıyla şimdiden mart ayı toplantısında da faizin aynı düzeyde bırakılacağını söylemek kehanet sayılmaz.

“Ocak enflasyonu geçici”

Para Politikası Kurulu toplantısından sonra yapılan açıklamada ocak ayındaki enflasyon bir anlamda geçici olarak nitelendi:

“Ocak ayında aylık enflasyonun ana eğilimi yılın ilk ayına özgü zamana bağlı fiyat ve ücret güncellemeleri sonucunda, enflasyon tahmin patikasında öngörülen şekilde yükselmiş ve manşet enflasyon sınırlı bir artış kaydetmiştir.”

Gelecek için kaygı mı var?

PPK açıklamasında politika faizinin ne zamana kadar bu düzeyde götürüleceğine ilişkin olarak daha önce dile getirilen görüş tekrarlandı:

“Kurul, politika faizinin mevcut seviyesinin aylık enflasyonun ana eğiliminde belirgin ve kalıcı bir düşüş sağlanana ve enflasyon beklentileri öngörülen tahmin aralığına yakınsayana kadar sürdürüleceğini değerlendirmiştir.

Peki ne olursa yeni bir artış gündeme gelir? İşte bu konudaki ifade daha belirgin hale getirildi, sorun oluşmadan adım atılacağına işaret verildi:

“Enflasyon görünümünde belirgin ve kalıcı bir bozulma öngörülmesi durumunda ise para politikası duruşu sıkılaştırılacaktır.”

Bu konuda ocak ayı metninde **“kalıcı riskler oluşması durumunda”** denilirken, bu kez **“kalıcı bir bozulma öngörülmesi durumunda”** denilmek suretiyle daha erken davranılacağı vurgulanmış oldu.

“TL reel olarak değerlendirilecek”

Para Politikası Kurulu metninde tabii ki doğrudan böyle bir ifade kullanılmadı. Ama söz konusu metinde yer alan şu ifadeden de herhalde başka anlam çıkmaz:

“Para politikasındaki kararlı duruş, dezenflasyonun ana unsurlarından olan Türk Lirası reel değerlendirilme sürecine katkı vermeyi sürdürecektir.”

Bu ifade PPK metninde aynen böyle yer alıyor. Merkez Bankası **“Türk Lirası’nın reel olarak değerlendirildiği bir süreç var ve para politikasındaki kararlı duruş da bu değerlendirilmeye katkı verecektir”** diyor.

Tabii ki Merkez Bankası bu yaklaşımı sergilerken parasal sıkılaştırmanın öngördüğü şekilde gideceğini varsayıyor.

31 Mart sonrasında [faiz](#) indirimi gibi bir şakayla(!), 1 Nisan şakasıyla karşılaşırsak bu ifadelerin de hiç anlamı kalmaz.

Yıllık enflasyon üç ayda 25-26 puan gerileyince ne olacak?

Merkez Bankası’nın faizin ne zamana kadar yüzde 45 olarak uygulanacağına ilişkin yaklaşımı net: **“Aylık enflasyonun ana eğiliminde belirgin ve kalıcı düşüş sağlanana ve enflasyon beklentileri öngörülen tahmin aralığına yaklaşına kadar...”**

Merkez Bankası'nın bu yıla ilişkin aylık enflasyon beklentisi belli. Mevsimsellikten arındırılmış oranlara göre şubat-haziran döneminde aylık yüzde 3, sonraki çeyrekte aylık yüzde 2.5, son çeyrekte ise yine aylık yüzde 1.5 dolayında artış bekleniyor. Dolayısıyla Merkez Bankası bu oranlara inilmediği sürece faize dokunmayacak, yani bir faiz indirimi söz konusu olmayacak.

Peki yıllıktaki durum ne? Orada da beklentilerin tahmin aralığına yaklaşması beklenecek. Tahmin aralığı, orta noktası yüzde 36 olmak üzere yüzde 30-42; şimdilerde ise tahminler yüzde 45'in altına pek inmiyor. Belli ki tahminler yüzde 40'ın altına doğru sarksın isteniyor, o beklenecek.

Mevcut gidişat ve Merkez Bankası'nın aylık ve yıllık bazda dile getirdiği oranlar, bu yıl içinde bir faiz indiriminin neredeyse olanaksız olacağını ortaya koyuyor. Dün de vurguladığımız gibi Türkiye 1 Nisan sabahına nasıl uyanacağını hiç bilemediği için şimdiden bir tahmin yapmak çok zorsa da enflasyonla ilgili olarak sihirli bir el dokunmuşçasına olumlu yönde gelişmeler olabileceği de beklenmiyor. Kaldı ki tam tersine gelişmeler görme durumumuz da olabilir.

Burada temel tehlike, baz etkisiyle yıllık enflasyon gerileyince siyasetten faiz indirimi baskısının gelmesi. Merkez Bankası istediği kadar aylık ve yıllık belli oranlar gerçekleşmeden faiz indiriminin olmayacağını söylesin, hiç önemi yok.

Merkez Bankası'nın tahminlerine göre mayısta yüzde 74-75 ile zirve yapacağı beklenen yıllık enflasyon, yine Merkez Bankası'nın aylık öngörülerinin gerçekleşmesi halinde ağustosta 25-26 puan gerileyerek yüzde 47-48'e gelecek. İşte o zaman yeni bir faiz indirimi isteği depreşebilir ve Merkez Bankası'nın ısrarla vurguladığı hangi koşullarda indirim olabileceğine dönük söylemin hiçbir önemi kalmaz.

Faizi sabit tutmak yeter mi?

Şeref OĞUZ

23 Şubat 2024 Cuma

Yetmez tabii ki... Enflasyonu da sabit tutmayı denemeli Merkez Bankası... Hatta banknot matbaasını da yavaşlatıp emisyonu da sabit tutmalı. Bu kadar mı? Ne gezer... Kamu harcamaları da sabit tutulmalı, makam arabası sayısı, kiralık bina sayısı sabit tutulmalı. Faizi sabit tutman neye yarar ki?

Yaramadığı şundan belli, çünkü faiz karar metnine ilave edecek yeni kelime bulamamış, görevde alınan eski Hafize Gaye Erkan'ın cümleleri aşılamamış, temenniler manzumesi yinelenmiş... Hal böyle olunca Merkez Bankası'nın faiz yürüyüşüne seçim molası geldi, zaten beklediğimiz de buydu.

DÖVİZİ TAHRİK ETMENİN ÂLEMİ YOK

Şimdi gözler, faiz yürüyüşüne ara veren Merkez'in bu kararının döviz üzerindeki etkisinde... Görünen o ki piyasa zaten sabit bırakacağı fikrini satın aldığından dolayı kur üzerinde fazlaca etkisi olmayacak. Fakat kuru enflasyon kıyılarında tutmak için Merkez'in elinde rezervlerinden başka silahı kalmadı.

Bir yandan faiz yürüyüşüne ara veriyorsun, diğer yanda kuru yönetmek için herhangi bir aktif politika önermiyorsun. Piyasa, kurda Merkez'in pasif duruşunu değerlendirecektir. Nitekim serbest piyasada kur, ihracatçının da baskısı ile kıpır kıpır hale geliverdi. Hele ki Merkez, meydanı boş bırakmışsa...

İKİ SORU İKİ CEVAP / Faiz yürüyüşü molasına dair...

■ Merkez artık faiz arttırmaz mı? Aslında bunun kararını Para Politika Kurulu değil, enflasyonun bizzat kendisi karar verecektir. Sen hele enflasyondaki Mayıs şamatasını seyret ve tüm umutlarını baz etkisiyle gelecek olan 20 puanlık inişe bağla... Fakat yetmeyeceğini bilmene rağmen politika metninde "gerekirse tüm araçları..." gibi finansal hamaset dili kullan... Şunun şurasında Mayıs ayına ne kaldı ki? Yaşayıp göreceğiz elbet. Aslolan enflasyonla mücadele değil miydi? Ona daha var, o iş seçimden sonra, sırası mı şimdi?

■ Merkez'in kararı kime ait? Elbette ki PPK'nın kararı bu... Sonuçta Merkez Bankası bağımsız ve kendi kararlarını kendisi alabiliyor. Aslında ironi içeriyor cümleler... Seçime şunun şurasına kaç gün kaldı ki? Faiz artışına artık gerek kalmadı algısını seçim meydanlarında zikredebilmeliyiz. Ayrıca tüm çözümü Merkez'in faizine bağlayarak sorumluluklarımızdan kurtulmuş gibi davranabiliriz. Ha bir de "sonbaharda faizi indirmeye başlayabiliriz" gibi heterodoks tadında cümleler dahi kurabilir, buna da inanabiliriz(!)

not / MERKEZİN FAİZ MOLASI KİMİN İÇİN NE İFADE EDİYOR?

Sorunu, kendi sorumluluk alanının dışına ötelediğinde ne olur? Kısa vadede rahatlarsın ama orta vadede o sorun, katlanarak gelir, seni bulur ve hükmünü icra eder. Merkez'in pozitif reel faize ulaşmadan artışı durdurması, elbette piyasada karşılığını, karşılığını oluşturacaktır.

Zaten Merkezdekiler "enflasyon hedefi emesinde bozulma halinde" yaklaşımıyla bundan sonraki faiz kararlarında başat faktörün fiyat artışları olacağını zımnen kabul etmiş durumdalar. Fakat piyasaya "Merkez işbaşında, dizginler elinde" izlenimi vermek için didinip duruyorlar. Oysa dizginler kaçtı. İhracatçı, rekabetçi kur umudu yeşertebilir, sanayici sıkı para politikasında gevşeme umabilir, bankacı başına geleceklerden daha da derin endişe duyabilir. Ancak ekonominin genel gidişatında "iyileşme" umudu yeşertebilmek için daha uzun süre bekleyeceğimiz aşikâr. Neticede eylemsizliği benimsemişiz. Son tahlilde görüne odur ki; Merkez, siyasetin dümen suyuna girmiş... Bu öykü ne kadar tanıdık...

Kredi kartına ilişkin sert düzenlemeler ekonomiyi boğabilir

Prof.Dr. Burak ARZOVA

23 Şubat 2024 Cuma

Son dönemde kredi kartlı alışverişlerde taksit sınırlaması getirileceği ve kredi kartlarına limit düşürümü olacağı yönünde çokça haber okuyoruz.

Bir kere kredi kartına kullanımına yönelik olarak düşünülen taksit sınırlandırması ve limit azalımı yeni bir düşünce değil. Bunu daha önce bir kere daha bu köşeden sizlere duyurmuştum.

Büyük bir ihtimalle geçtiğimiz yıl eylül ve ekim ayları hem Merkez Bankası'nın faiz kararlarının takibi, hem Orta Vadeli Programın yayınlanması ve arkasından 12. Kalkınma Planı gelince Cumhurbaşkanlığı 2024 Kararı pek fazla dikkat çekmemiş olsa gerek, sıkılaşma sürecine ilişkin atlanan bir '**tedbir planını**' yeniden hatırlatma ihtiyacı hissettim.

25.Ekim.2023 Tarih ve 32350 Sayılı Mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan 7739 Sayılı '**2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Kararı**' başlıklı Cumhurbaşkanlığı Kararı Tedbir 369.4 ile '*Ekonomik Dengeleri Bozucu ve Enflasyonu Besleyen **Tüketim Artışlarını Önleyecek Uygulamalar hayata geçirilecek** denilerek; **kredi kartı ile gerçekleştirecek mal ve hizmet alımları ile nakit çekimlerinde taksitlendirme süreleri başta olmak üzere enflasyonu düşürmeye yönelik politikaları destekleyici olarak alınan mevcut kararların etkileri analiz edilecek, gerek görülmesi halinde ilave tedbirler alınacaktır***' denilmiş ve kredi kartına taksit uygulamasına yönelik tasarrufa gidileceği bizlere çok önceden duyurulmuştu.

Taksit sınırlandırılmasının etki analizinin sonuçlarının ne olduğunu bilemiyoruz. Bu analizler bizimle paylaşılmadı. Eğer etki analizi yapıldıysa keşke sonuçları da paylaşılsaydı. Bugün tartıştığımız birçok şeyi bilimsel bir analize dayanarak yapabiliirdik. Eğer yapılmadıysa ve yapılmadan bir eyleme geçilecekse sonuçları beklendiğinden daha vahim olabilir.

Geçmişe dönüp baktığımızda;

Dönemin Başbakan Yardımcısı Ali Babacan; 09.Ekim.2013 tarihinde gerçekleştirilen Orta Vadeli Program'ın açıklanması akabinde yaptığı basın toplantısında, **beyaz eşya, elektronik ve otomotiv sektörlerinde taksite sınır getirilebileceğini ilk defa ifade etmişti**. Etki analizi ve değerlendirme çalışmalarının devam ettiğini de sözlerine eklemiştir. Burada amacın cari açığın artmasında en önemli kalemlerden biri olarak gözüken tüketici kredilerinin artış hızının frenlenmesi ve kredi kartlarının risk ağırlıklarını artırmak ve kredi kartı kullanımını sınırlamak olduğunu söylemişti.

Daha sonra yine köşe yazarlarıyla bir araya geldiği toplantıda seçim nedeniyle mali disiplinden vazgeçilmeyeceğini de ayrıca belirtmiş ve **yerli otomobil ve beyaz eşyada taksit sınırlandırılması getirilmediğini** de ilave etmişti.

Etki analizlerinin en etkilisinin 'sahadaki gerçekleştirmeler' olduğunu o gün görmüştük.

O günlerden bugüne çok yol aldık. Tedbirlerin alındığı 2013 yılında Türkiye yüzde 4 büyüdü. 2013 yılı TÜFE ise kayıtlara yüzde 7,4 olarak geçti. Türkiye Ekonomisi alınan tedbirlere karşılık 2014 yılında yüzde 2,9 büyümeye gerçekleştirirken, 2014 yılı TÜFE ise yüzde 6,4 olarak gerçekleşti.

Harcamaların yavaşlatılabilmesi için ilk başta makul gözüken bir uygulama ancak nedenlerle değil sonuçlarla uğraştığımızın da bir göstergesi aynı zamanda.

Harcamaların yavaşlatılması isteği eğer sert tedbirler eşliğinde gelirse ekonomiyi durdurma noktasına getirebilir. **Ali Babacan döneminde gerçekleştirilen uygulamanın yumuşak bir inişten ziyade ani bir frene neden olduğunu hep beraber görüp yaşamıştık.**

Yine geçmişte benzer nedenlerle kuyum sektörüne yönelik getirilen taksit sınırlandırması neredeyse bir sektörü tümden öldürebilecek noktalara ulaştı.

Türkiye ekonomisi vadeli bir ekonomi

Üretici ya da tüccar hammadde, yarı mamul, malı alırken vadeli alıyor, satarken de vadeli satıyor. Vadeli satışlar (Buna ticarete cari hesap deniliyor) yoluyla aslında bankaların sağlamadığı ya da sağlayamadığı finansmanı firmalar birbirlerine sağlıyorlar. **Bu gerçeği unutmamak lazım.**

Eğer taksit sınırlandırılmasına gidilecekse ve bu elzem olarak gözüküyorsa, bu sınırlandırma daha çok lüks mal gruplarını kapsamalı. Gerçi neyin lüks neyin lüks olmadığı konusu da ayrı bir tartışma konusu.

Akıllardan geçen eylem planıyla yapılacak taksit sınırlandırması hiç taksit yapmamak ya da örneğin 8-9 taksitten birden üç takside düşmek olarak değil kademeli bir geçişle taksit sayısını azaltarak olmalı. 8-9 taksit önce 6-7 taksit düşürülmeli ve eğer yeni bir indirim gerekiyorsa önceden takvime bağlanmalı. Burada kademeli bir geçiş, ticaretin de durmaması için mutlak şart. Aniden gelecek sert önlemler ekonomiyi boğabilir.

Gene Türkiye'nin bir gerçeği olarak özellikle gelir düzeyi düşük kesim alışverişlerini ya kredi kartına taksit yaptırarak ya da satın alımlarını takside bölerek gerçekleştiriyor. Kredi kartı limitlerindeki ani azalış ve akabinde sert taksit önlemleri, bu kesimin yaşamlarına önemli bir darbe indirir. Burada eğer kredi kartı limit azaltımı olacaksa yine gelir düzeyi yüksek kesimden başlanması doğru olacaktır.

Eyleme geçmekte geç kalındığı şüphesiz

Bankalar limit indirimi bekliyor olmalı ki daha eyleme geçilmeden kredi kartı sahiplerine limit artırımı isteyip istemediklerini soruyorlar. Şimdiden pek çok kişi limit artırım talebinde bulundu bile. **Geciken tedbirler beklenen faydayı sağlamaktan uzaklaştırıyor.**

Son dönemlerde kredi kartı ile alışverişlerin artmasının nedenlerinden birisi de yaşanan enflasyon nedeniyle mevcut para kupürlerinin alışverişe yetmemesi. Kredi kartı ya da banka kartı ile yapılan alışveriş nakit alıma göre çok daha değerli çünkü harcamaların neredeyse tamamı kayıt altına girmiş oluyor ve böylece kontrol mekanizmasını çalıştırmak da kolaylaşıyor. O zaman bankaların post cihazı kullanımına ilişkin aldıkları komisyon tutarlarını düşürmek ve banka ve kredi kartı kullanımını ekonomide yaygınlaştırmak, kayıt dışılık adına yapılacak en önemli çalışmalardan biri de olabilir. Her şerde bir hayır vardır dersek yanlış olmaz sanırım.

Büyük kupürlü paraların kayıt dışılığın en önemli varlık sebeplerinden biri olduğunu unutmamak lazım.

Abdulkadir Selvi

CHP ile DEM Parti hangi yöntemle anlaştı

CHP bir tarafa, Ekrem İmamoğlu bir tarafa, Türkiye bir tarafa, DEM bir tarafa. DEM bir tarafa, Ekrem İmamoğlu bir tarafa. Ekrem İmamoğlu ile DEM Parti arasındaki yapılan “Kent İttifakı”nı ancak böyle tanımlamak mümkün.

Çünkü CHP ile DEM Parti arasında Türkiye genelinde bir ittifak sağlanamadı. Mersin’de Akdeniz Belediyesi’nde, Şanlıurfa’da yerel ittifak kuruldu. Mersin ve Adana’da belediye meclis üyelikleri üzerinde anlaşmaya varıldı. Ama İstanbul’a özel bir model geliştirildi. Adına “Kent İttifakı” denildi. “Kent İttifakı”nın talimatı PKK liderlerinden Mustafa Karasu’dan geldi. O nedenle “Kent İttifakı” bu işin ambalajı. Gerçek adı “Kandil İttifakı”.

DEM Parti Sözcüsü Ayşegül Doğan, CHP ile Esenyurt’ta anlaşmaya varıldığını açıklamış, diğer yerlerde görüşmelerin sürdüğünü ifade etmişti. Ekrem İmamoğlu ile DEM Parti, İstanbul’da anlaştı. Belediye meclis üyeliklerinde fermuar yöntemi konuşuluyordu. Ama sonunda DEM Parti’nin teklifi geçerli oldu. DEM Parti’ye belediye meclisinde grup kurduracak sayıda tam 20 üye üst sıralara konulacak.

SAĞLIK NEDENİYLE Mİ

Ne zaman bir siyasetçinin sağlık nedeniyle adaylıktan çekildiği haberini görsem gözümün önüne İsmail Özdağlar’ın hastaneden çekilmiş fotoğrafı gelir. İsmail Özdağlar, Özal hükümetinde devlet bakanıydı. Bir gün hastaneden çekilmiş bir fotoğrafını gördük. Sağlık nedeniyle bakanlık görevinden ayrıldığı haberi veriliyordu. Sonradan farklı çıktı. Özdağlar, Yüce Divan’da yargılanıp mahkûm oldu.

KANDİL AHMET ÖZER’İ İSTEDİ

CHP'nin Esenyurt'ta belediye başkan adaylığını açıkladığı Ali Gökmen'in durumunun bununla bir ilgisi yok. Genç bir muhabir olarak Özdağlar olayı bana bir ders olmuştu. Ne zaman turp gibi sağlıklı adamların sağlık nedeniyle çekildiği haberini görsem içime hemen bir kuşku doğar. CHP adayı Ali Gökmen'in de sağlık sorunu yok. Siyasi sorun var. Ekrem İmamoğlu ile DEM Parti arasında varılan uzlaşma sonucunda CHP, Esenyurt'ta Ali Gökmen'i geri çekti, 2015 seçimlerinde Van'da HDP'den milletvekili adayı olan Ahmet Özer'i aday gösterdi. İki alternatif vardı ama DEM Parti Ahmet Özer'i istedi. O nedenle Ahmet Özer için Kandil'in adayı deniliyor.

DEM PARTİ'YE GEÇECEK Mİ

Zaten seçildikten sonra CHP'den istifa edip DEM Parti'ye geçeceği söyleniyor. Böylece DEM Parti bölge dışında, hem de İstanbul gibi Türkiye'nin en önemli şehrinde belediye başkanlığı elde etmiş olacak. Gerçi Ahmet Özer, CHP'de kalsa da DEM Partililerden daha çok Kandil'e yakın bir isim. Eyalet sistemini savunan birisi.

İSTANBUL'DA 22 İLÇE

Ekrem İmamoğlu ile varılan uzlaşmaya göre, DEM Parti İstanbul'un 22 ilçesinde belediye başkan adayı çıkarmadı. Ataşehir, Avcılar, Bağcılar, Bahçelievler, Bayrampaşa, Beyoğlu, Çatalca, Çekmeköy, Esenyurt, Eyüpsultan, Fatih, Kartal, Maltepe, Pendik, Sancaktepe, Sarıyer, Silivri, Şile, Şişli, Tuzla, Üsküdar ve Zeytinburnu'nda aday çıkarmadı. Bunların içerisinde DEM Parti'nin aday çıkardığı 17 ilçeden daha fazla oy oranına sahip olduğu yerler var. Ama Ekrem İmamoğlu ile yapılan anlaşma gereği DEM Parti buralarda aday çıkarmadı.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ NE YAPAR

DEM Parti, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan adaylığı için Meral Danış Beştaş ismini seçim kuruluna bildirdi. Başak Demirtaş'ın ismi gündeme geldiğinde bir sinerji oluşturmuş, DEM Parti'nin İstanbul'daki oy oranı yüzde 8 seviyesine çıkmıştı. Zaten seçimlerde de oy oranları bu seviyedeydi. Seçim kampanyası sürecinde bu oranın artması mümkündü. Ancak Kandil'den Mustafa Karasu'dan gelen açıklama üzerine Başak Demirtaş adaylıktan çekildi, Ankara için düşünülen Meral Danış Beştaş aday gösterildi.

SÜRPRİZ YAPAR MI

Meral Hanım tavşan aday değil. Etkili bir siyasetçi. Ama muvazaalı bir aday olduğu anlaşıldı. Çünkü ilk günden itibaren rakibi Ekrem İmamoğlu'nu değil AK Parti adayı Murat Kurum'u hedef alıyor. Seçimlerde son düzlüğe girildiğinde Meral Danış Beştaş'tan Ekrem İmamoğlu lehine bir sürpriz gelir mi? Neden olmasın? O yönde işaretler var.

1 NİSAN'DA HANGİ SİYASETÇİLER TASFİYE OLACAK

1 NİSAN şakaları vardır. Ama bu kez 1 Nisan'da siyasetin şakası olmayacak. Biz 1 Nisan denilince hep CHP'de ne olacağına odaklandık. 31 Mart'ta seçimler kaybedilirse 1 Nisan'da CHP'de olağanüstü kurultayın düğmesine basılacak. Özgür Özel için tehlike çanları çalmaya başlayacak. Özgür Özel de bunun farkında. O nedenle 1 Nisan senaryolarına tepki gösterdi, bunun birkaç hazımsızın işi olduğunu söyledi.

BABACAN DAVUTOĞLU NE OLACAK

1 Nisan sadece CHP açısından mı önemli? Hayır. Yerel seçimler bütün partiler açısından bir gösterge olacak. AK Parti'yi bölmesi için kurdurulan DEVA ve Gelecek Partilerinin durumu ne olacak? Yerel seçimlerden sonra Ali Babacan ve Ahmet Davutoğlu ne yapacak? Siyasete veda edecekler mi? Milli Görüş'ün siyasi mirası üzerinde yarışan Refah Partisi ile Saadet Partisi'nin oy oranı ne olacak? Fatih Erbakan mı yoksa Temel Karamollaoğlu mu gidecek?

MERAL AKŞENER'İN KOLTUĞU

Seçimlere hür ve müstakil olarak girme kararı alan İYİ Parti ne yapacak? Meral Akşener'in koltuğu sallanacak mı, yoksa Akşener seçimlerden güçlenerek mi çıkacak?

Aynı durum Muharrem İnce için de geçerli olacak?

SİYASETE VEDA EDECEKLER

1 Nisan şaka günü ama seçimlerin şakası yok. 1 Nisan siyasette bir temizlik günü olacak. Bazı liderler siyasete veda etmek zorunda kalacak. Ama kim gidecek kim kalacak ona millet karar verecek?

Esfender KORKMAZ

Bu faizle istikrar gelir mi?

Merkez Bankası gösterge faizini yüzde 45'te sabit tuttu. Aslında yurt dışı fonlar, yabancı bankalar MB'nin gösterge faizini yüzde 45'te sabit tutacağını tahmin etmiş ve açıklamıştı.

MB dış kredi imkânları için, yabancı fonların faiz beklentisine paralel kararlar alır.

1.Eksi reel faiz devam edecek.

Eksi reel faiz, tüketimi artırır. Çünkü tüketimin fırsat maliyeti olan faiz maliyeti düşüktür. Para cep yakar. Paradan kaçış hızlanır. Enflasyon artar. Buna karşılık eksi reel faiz yatırımların maliyetini düşürür ve eğer güven unsuru gibi diğer şartlar uygunsa yatırımları teşvik eder.

Reel gelirler düşük olsa da tüketim artabilir, tasarruf düşer ve tüketici borçlanır eksi tasarrufa geçer. Tüketime devam eder.

2023 Şubat+Mart+Nisan+Mayıs ayları aylık TÜFE oranları daha düşüktü. Bu sene aylık TÜFE oranları seçim nedeniyle daha yüksek olur. Ayrıca baz etkisi nedeni ile Haziran ayında yıllık TÜFE oranı en az yüzde 60 olur.

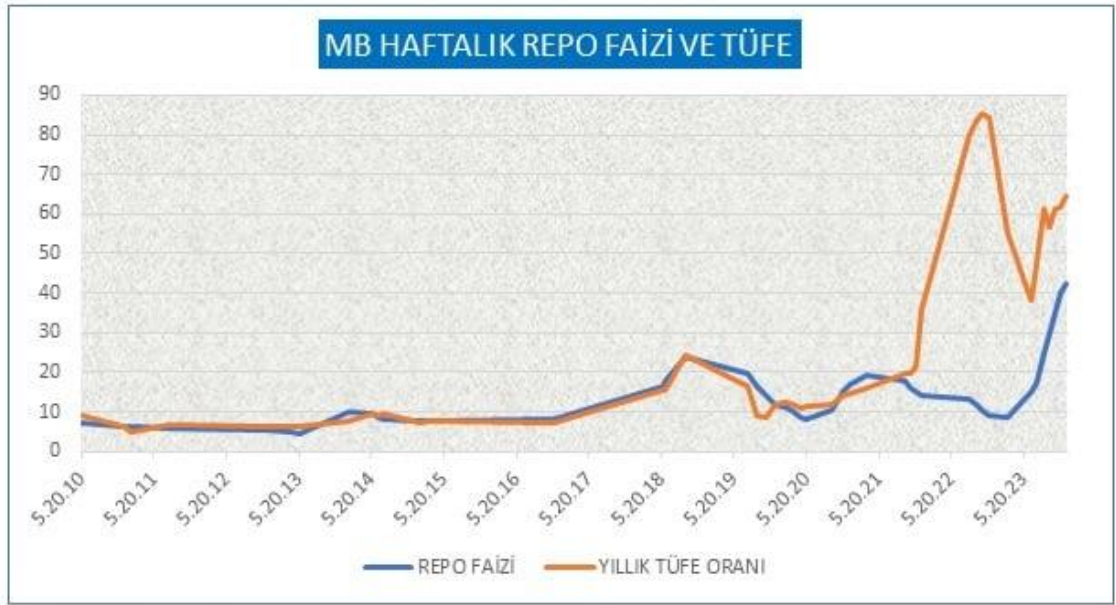
Halen Merkez Bankası'na göre, mevduat faizi ortalama yüzde 51'dir. Bu şartlarda 6 aylık mevduatta reel faiz eksi 7.7 demektir. Eksi reel faiz devam ettikçe, TL'den kaçış ve TL'nin değer kaybetmesi devam eder.

2. Ekonomik istikrar ne yönde gider?

Türkiye'nin şimdi yaşadığımız yüksek enflasyonuna, eksi faiz ve yanlış kur politikası sebep oldu.

Aşağıdaki grafiğe bakarsak, 2010 ile 2021 arasında faiz oranı ve enflasyon oranı yakın gitmiş. 2018 TÜFE artışına MB faiz artışı ve sıkı para politikası ile müdahale etmiş ve ertesi yıl enflasyon yüzde 8,5'e inmiş. 2021 ve sonrasında eksi reel faiz TÜFE'nin arayı açmasına neden olmuş.

Kaynak; MB ve TÜİK

Demek ki, enflasyonu çözmek için, MB'nin bir defaya mahsus ve beklenen enflasyon üstünde gösterge faizini artırması gerekiyor.

Kaldı ki MB reel faize geçse bile, reel faiz de tek başına faiz istikrar sağlamaz. Fiyat istikrarı için;

*Demokratik, hukuki ve güven altyapısını yeniden oluşturmak gerekir.

*Faiz politikasının, diğer iktisat ve maliye politika araçları ile birlikte ve koordineli kullanılması gerekir. Ama hükûmet seçim nedeni ile bütçede ve kamu harcamalarında mali disipline izin vermez.

3. Hükûmet popülizmden vazgeçmez.

Siyasi iktidar, kamu malını kamu kaynaklarını, bütçe kaynaklarını dağıtarak iktidarda kalıyor. Bu nedenle IMF ile anlaşmak istemiyor. Çünkü IMF popülizme amin demez.

Merkez Bankası Başkanı enflasyon raporunda;

*Enflasyon beklentileri;

*Fiyat belirleme davranışları;

*Kamu harcama ve vergi politikası,

*Ücretler ve

*Özel tüketimde

enflasyonu etkileyecek belirli bir sapma olursa para politikası sıkılaştırılacak diyor.

Beklentilerin ve fiyat belirleme davranışlarının pozitif dönmeleri için, mevcut hükûmete güven oluşması gerekir. Dün yayınlanan tüketici güven endeksine göre, 2023 Şubat ayında 82,5 ve 2024 Ocak ayında 80,4 olan güven endeksi, Şubat 2024'te 79,3'e geriledi. Hükûmet değişmezse veya bugünkü başkanlık sistemi değişmezse, güven sorunu ve bağlı olarak ekonomik istikrar sorunu çözülmez.

Kamu harcama ve vergi politikası, Hazine ve Maliye Bakanı'nın lafta kalan mali disiplin sözüyle olmuyor. Bütçe kaynaklarının popülizmde kullanılması, devlette ve özellikle Diyanet İşleri'nde şatafat, kamu özel işbirliği ile yapılan yatırımlar atıl kalırsa ve kamu yatırımları piyasa maliyeti üstünde yapılırsa, kamu kaynakları etkin kullanılmamış olur. İstikrar sorunu devam eder.

Ücretler konusu 50 yıl önceki tespitlere göre yorumlanıyor. Aslında ücret artışı verimlilik artışı yaratır. Mal ve hizmet üretimi ve arzı artar. Fiyatlar frenlenir.

Özetle; MB sıkı para politikası uygulasa da bugünkü siyasi yapıda ve koşullarda istikrar dikiş tutmaz.

İbrahim Kahveci

Vatanseverlik ve milliyetçiliğin rakamlarla ifadesi

Vatanseverlik nedir? Milliyetçilik nedir?

Üzerinde derin düşünmemiz gereken konular. Mesela ayrımcılık milliyetçilikle ve vatanseverlikle ifade edilebilir mi?

Ülkenin tümünü kucaklamak yerine ülkemizin yarısını terörist ve teröre destek vermekle itham etmek vatanseverlikle ve milliyetçilikle izah edilebilir mi?

Ya da ırkçılık.

Önce genelden başlarsınız. Sonra alt ırklar gelir, sonra yöresel ayrımcılık gelir ve ardından aşiret veya sülale gelir ve de en sonunda aile arasındaki sen-bencilik... Yani ülkede ayrımcılığa başladığınızda bunun sınırı nerede duracak?

Tek hedef olmalı. Güçlü ve kardeşlik bağı ile sarılmış bir ülke. Yani Türkiye'miz.

Bugün ABD ırkçılık üzerinden mi milliyetçi yoksa vatanseverlik üzerinden mi milliyetçi? Ya da İngiltere veya İskoçya. Her ikisinin de Başbakanı İngiliz ve İskoç değil.

***

BOP yani Büyük Ortadoğu Projesi nedir? **Rahmetli Erbakan ve Muhsin Yazıcıoğlu BOP için "Türkiye'yi yıkım projesi" olarak tanımlıyordu.**

Dışarıdan değil, içeriden yıkım projesi. Veya Büyük İsrail Projesi de diyorlardı.

O zaman Türkiye'ye biraz yakından bakalım. Uçuyor, şahlanıyor oyun kuran ülke mi oluyoruz; yoksa yıkıma maruz kalmış bir ülke miyiz?

Rakamları vereceğim ve kararı size bırakacağım.

Buyurun başlayalım.

TEKNOLOJİSİ DURAN ÜLKE

Türkiye büyüyor mu yoksa aynı zamanda kalkınıyor mu?

Büyüme şudur: Bugün 10 hıyar satarak gelirsiniz 100 liradır; yarın 12 hıyar satarak gelirsiniz 120 liraya çıkıyor. İşte buna büyüme deniliyor.

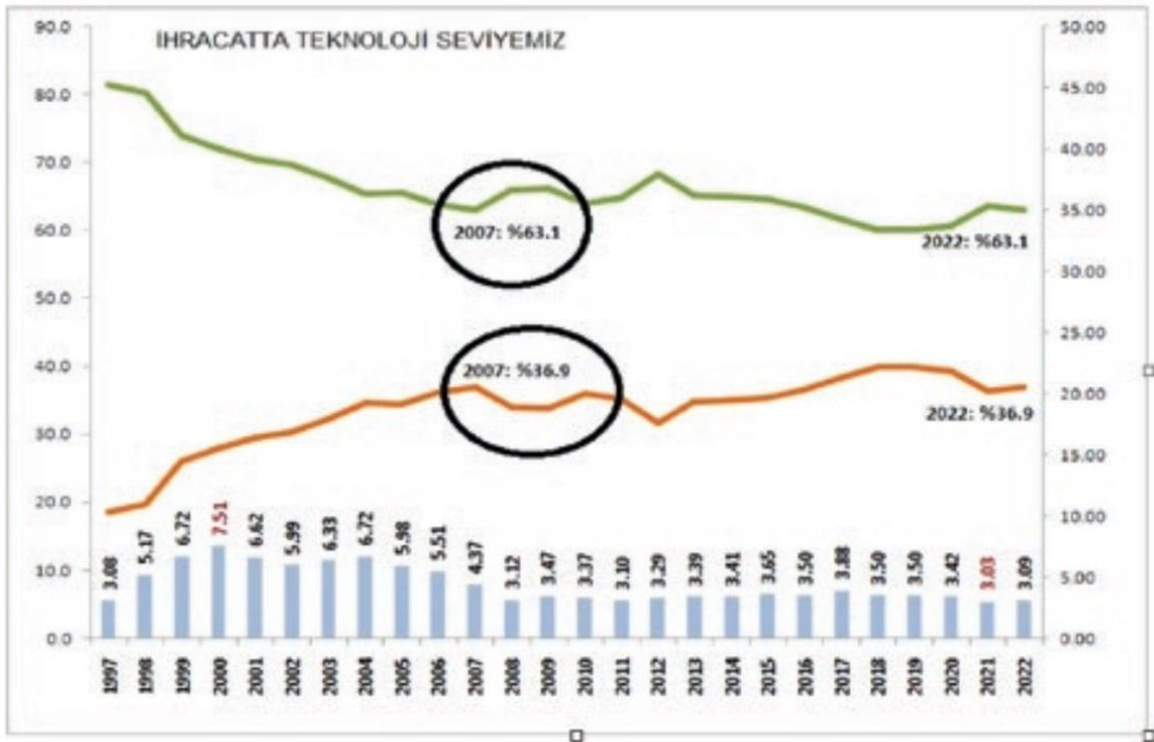
Oysa 10 hıyar satışının yanına bir de televizyon, buzdolabı gibi yeni ve teknolojik ürünler satmaya başladınız. İşte buna kalkınma deniliyor. Yani teknolojik gelişmeyle sağlanan bir değer artışı.

Ülkeler orta-uzun vadede teknolojik gelişmeyi emsal ülkelerin ilerisine taşıdığına iki şey olur?

1-Ülkede refah artar.

2-Ülke parası istikrarlı bir değere oturur.

Bu iki şey olmuyorsa anlayın ki ülkeniz kalkınmıyor; sadece büyüyor ve şişiyor.

Grafikte 3 şey görüyoruz.

1-) Türkiye'nin ihracatında "Yüksek teknolojik ürün payı" 2000'li yıllarda yüzde 6,0-7,0 aralığında seyrediyordu. AK Parti ile beraber Türkiye'nin yüksek teknoloji ihracat payı hızla düştü ve yüzde 3,0-4,0 bandına geriledi.

2-) Teknolojiyi ikiye ayırdığımızda, yani yüksek teknoloji ve düşük teknoloji diye baktığımızda yüksek teknoloji ürün ihracat oranımız 2007 yılına kadar bir yükseliş yaşıyor. Ve **Türkiye'nin teknoloji seviyesi 2007 yılında adeta stop ederek duraksıyor.**

3-) Burada önemli bir noktada şudur: Türkiye hem teknoloji seviyesi durmuş bir ülkedir hem de düşük teknoloji ülkesidir. Çünkü düşük teknoloji ürün ihracat oranı halen yüzde 63,1 ile yüksek teknolojinin üzerindedir. Yani bizim teknoloji seviyemiz yüzde 60'lara gelip durmamıştır, tersine yüzde 40'ın altında stop etmiştir.

Teknolojik seviyemizin durmasının ücretler ve fakirlik üzerindeki etkilerini ilerleyen satılarda grafiklerle vereceğiz ama bunun ana göstergesi yerli ve milli paramız olan Türk Lirasıdır. **Bugün 1 doların 31 lira olmasının bir başka göstergesi değer üretemeyen ekonomimizin durumu olarak görebiliriz.**

YABANCI SERMAYE BAĞIMLILIĞI

Bir ülkenin teknoloji seviyesi neden ve nasıl durdurulur? Yukarıda değindiğimiz gibi bunun ana göstergelerinden biri de paramızın değeridir.

Ama bir başka gösterge daha var: Yabancı sermaye bağımlılığı; yani ŞER güçlere karşı bağımlı oluşumuz.

Bunu nasıl ölçeriz?

Büyüme ve dış açıkla.

Özal öncesi Türkiye'nin iki ana ihracat kalemi vardır: Fındık ve kuru üzüm.

Oysa Özal bu ülkeyi makus talihinden kurtardı. Tekstil-konfeksiyon gibi hafif sanayi ile başlayan sanayileşme ve ihracat hemen rakamlara yansır.

1975-1981 dönemi;

Büyüme %17,9 ve cari açık -14.840 (1 birimlik büyümenin cari açığı -831 milyon dolar)

1982-1992 dönemi;

Büyüme %63,7 ve cari açık -8.413 (1 birimlik büyümenin cari açığı -132 milyon dolar)

1992-2002 dönemi;

Büyüme %34,2 ve cari açık -16.927 (1 birimlik büyümenin cari açığı -495 milyon dolar)

2002-2012 dönemi;

Büyüme %72,4 ve cari açık -327.924 (1 birimlik büyümenin cari açığı -4.531 milyon dolar)

2012-2022 dönemi;

Büyüme %66,9 ve cari açık -284.110 (1 birimlik büyümenin cari açığı -4.247 milyon dolar)

Buradan bazı notlar ileteyim: TÜİK büyüme serisini 2016 yılında güncelledi ve artık sanal da olsa yalanda olsa büyüyoruz. Mesela Özal dönemi 10 yılın büyüme oranı %63,7 çıkıyor ama bunu yeni seride hesaplasak büyüme oranı en az yüzde 90lara çıkar.

Buna rağmen Özal dönemi her 1 büyümenin cari açık etkisi sadece ve sadece 132 milyon dolardı. Oysa **AK Parti dönemi her 1 büyümenin cari açığı 4,5 milyar dolar seviyesine çıkartarak Türkiye'yi tam bir yabancı sermaye bağımlısı ülke haline getirdi.**

Hangi vatansever bir milliyetçi ülkesinin bu derece yabancı sermaye bağımlılığını içine sindirebilir? Her kelimede bağımsızlık ve şer güçlere meydan okuyan hangi ülke bu derece yabancı sermayeye bağımlı ekonomi oluşturur?

Mesela bakınız bu yabancı sermaye bağımlılığı dış politikada Türkiye'yi ne hale getirdi?

-Hani SiSi'yi davet etmiştik ve geçen yıl Türkiye'ye gelecekti. Ama gelmedi ve gelmediği gibi bizi ayağına getirtti.

-Bir gece ansızın gelebiliriz dediğimiz Yunanistan ve Miçotakis'in de aynı şekilde ayağına gittik.

-Çin para veriyor diye mi acaba Uygur Türkleri'ni görmüyor, yok sayıyor ve hatta sınır dışı ediyoruz?

-Ruslar askerlerimizi katlediyor ama Putin'in kapısında ayakta bekleyen yine bizleriz. Hatta Akkuyu'da Milli Egemenlik ihlali sayılabilecek bir satış mı yaptık? Rusya geçen yıl 15 milyar doları doğrudan ve 25 milyar doları dolaylı şekilde Türkiye'nin döviz açığını kapattı. Neden ve ne karşılığı acaba?

-BAE ve S Arabistan ile ilişkilerimiz ikili para antlaşmaları ile Milli Egemenlik şartlarını zorlayacak şekle nasıl ve neden geldi?

23.02.24

Burada sayamadığım daha nice örnekler... Hepsi ve nerede ise tamamı yukarıda verdiğim yabancı sermaye bağımlılığının sonucu gelişen ilişkiler değil mi?

Hangi Vatansever-Milliyetçi ülkesinin bu derece bağımlı ekonomi ve siyasetinin olmasını benimseyebilir?

BİLİM-TEKNOLOJİ YOKSA FAKİRLİK VAR

Bugün ülkemizin en büyük kuşaksal sorunlarından biri nedir dersiniz hemen cevap vereyim: **Her ile üniversite.**

Adalet sarayları yapıp adaleti nasıl öldürdüysek bilimi ve eğitimi de her ile üniversite ile öldürüyoruz.

Herkes üniversiteli ama herkes işsiz gibi bir durum var.

Mesela yıllık şu kadar edebiyat-tarih öğretmeni ihtiyacımıza karşılık onun 50-100 katı edebiyat-tarih öğretmeni sınıfı açarak aslında bu gençlerin hayatlarını mahvediyoruz.

Bugün ülkemizde mesleksiz ve ömür boyu mesleğini yapamayacak milyonlarca üniversite öğrencimiz oluştu.

Kasiyer veya moto-kuryelik yapan üniversite mezunları sadece bizde olsa gerek.

Ara eleman adeta bitti. “**Meslek Lisesi Memleket Meselesi**” demişti Koç Holding bir zamanlar ve sonra MÜSİAD “**Ara Eleman Aranan Eleman**” diye tekrar etti yıllar sonra. Ama ne çare...

Kadavra görmeden yetişen doktorlar, bilim görmeden yetişen mühendisler, eksi netle üniversiteye giren öğrenciler... Hepsi ülkenin karanlık geleceğinin birer inşası.

İlkokulları camiye, ortaokul ve liseleri kuran kursuna çevirerek ülkeden bilimin silinmesini hangi vatansever milliyetçi benimseyebilir?

Boğaziçi Üniversitesi örneğinde olduğu gibi, nerede bir kalite ve değer varsa onu yok etmek kimin işine yarıyor acaba?

Üniversite mezunlarının eski lise mezunları seviyesine düşmesi kimin işine geliyor olabilir?

BEYİN GÖÇÜ VE ÇÖLLEŞEN TÜRKİYE

2017 yılından beri yazıyorum. **Türkiye önce Arjantin ve sonra Venezuela olacak** diyordum.

Bugün ekonomi tablolarımız Arjantin ile yarışıyor. Aramızda öyle çok fark kalmadı. Ama Venezuela işi çok daha karmaşık ve yıkıcı.

Venezuela’da olanları hatırlayalım:

ABD karşıtı gibi duran Chavez’e karşı askeri darbe girişimi yapıldı. Venezuela halkı sokağa çıktı ve o askeri darbeyi püskürttüler.

Sonra **H. Chavez** ne yaptı? Referandumlarla bütün yetkiyi kendinde topladı. Meclisi bile formalite haline getirdi. Adeta **“Tek Adam”** oldu. Ne denetleme ne dengeleme kaldı. Ve ölünce yerine mirasçısı kamyon şoförü N. Maduro geçti.

Tüm bu süreçte darbeye de tek adamlığa da karşı çıkan orta sınıf dertlerini anlatamadı. **Tek adamlık pekiştikçe ve ülkeye yerleştikçe Venezuela Halkının orta sınıfı ülkeyi terk etti.** Geriye sürekli fakirleşen ve açlık içinde kıvranan bir ülke kaldı.

Ya Türkiye?

2017’den beri ülkeden kaçış var. Artık iyi eğitilmişlerin terk ettiği bir Türkiye var. Ülkesini seven, vatanına sıkı sıkıya bağlı olan herkesin en büyük dert edineceği bir olay bu. **“Giderlerse gitsinler”** diyerek Türkiye’nin çölleşmesine izin verilmeyecek bir durumdur bu.

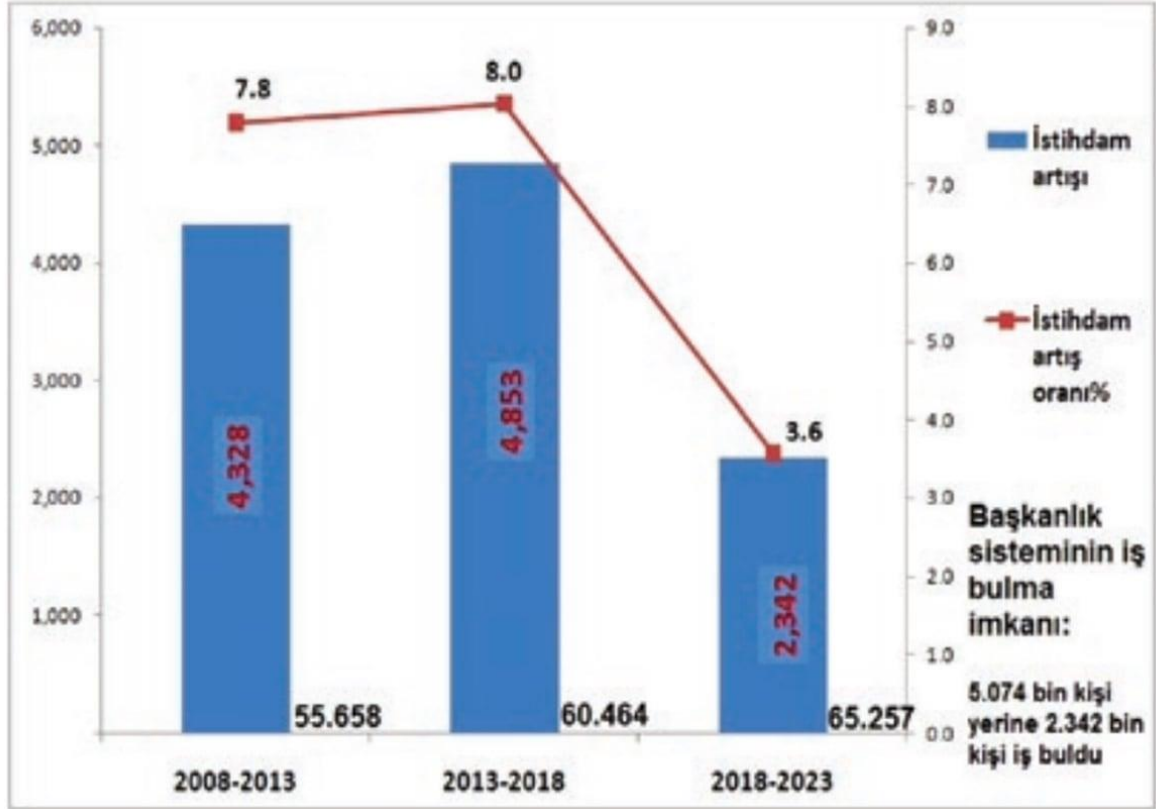
Ne iyi doktor, ne iyi mühendis, ne iyi eğitimci bu ülkede artık kalmamaya başlıyor. Bu durum **uzun vadede ülkemiz için adeta bir yıkım demektir.**

İŞSİZLİK-FAKİRLİK ARTIK KALICI

Büyüme ve yabancı sermaye bağımlılığında görmüştük. Türkiye kalkınmıyor ve sadece şişiyor. Bunun ne gibi etkileri oluşuyor.

1-İlk olarak grafikte görüldüğü gibi büyüme ile istihdam arasında bağ kopuyor. Artık yeterli istihdam üretemiyoruz.

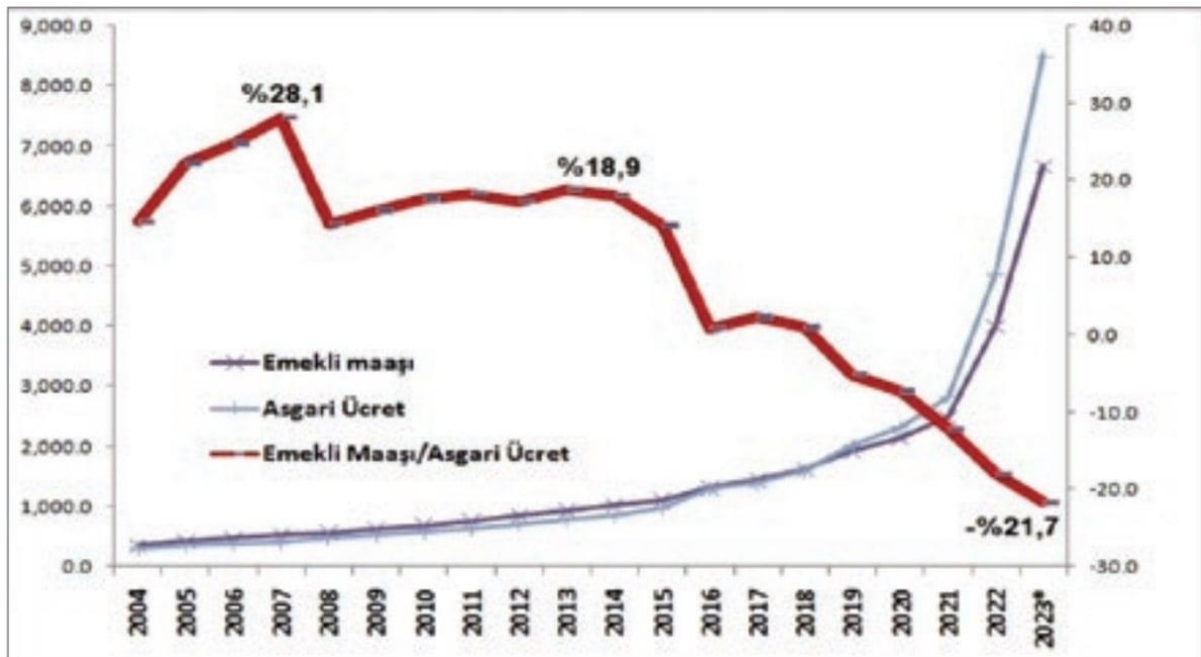
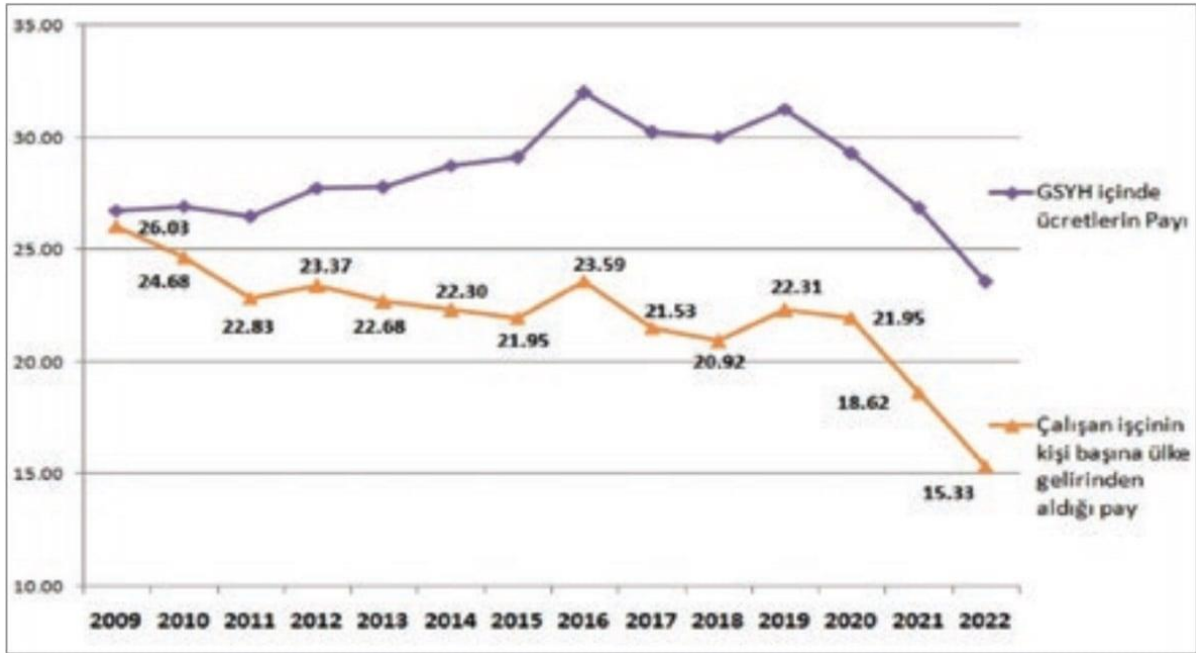

2-İstihdam yetersiz kalınca ne oluyor? Ücretler artmıyor.

Hem değer (teknoloji) üretimi yetersiz kalıyor hem de istihdam yetersiz kalınca karşımıza sürekli eriyen ücretler çıkıyor.

Çalışanların ücretleri eridikçe oradan emeklilerin de ücretleri eriyor. Yani ülke olarak bir bütün kaybediyoruz.

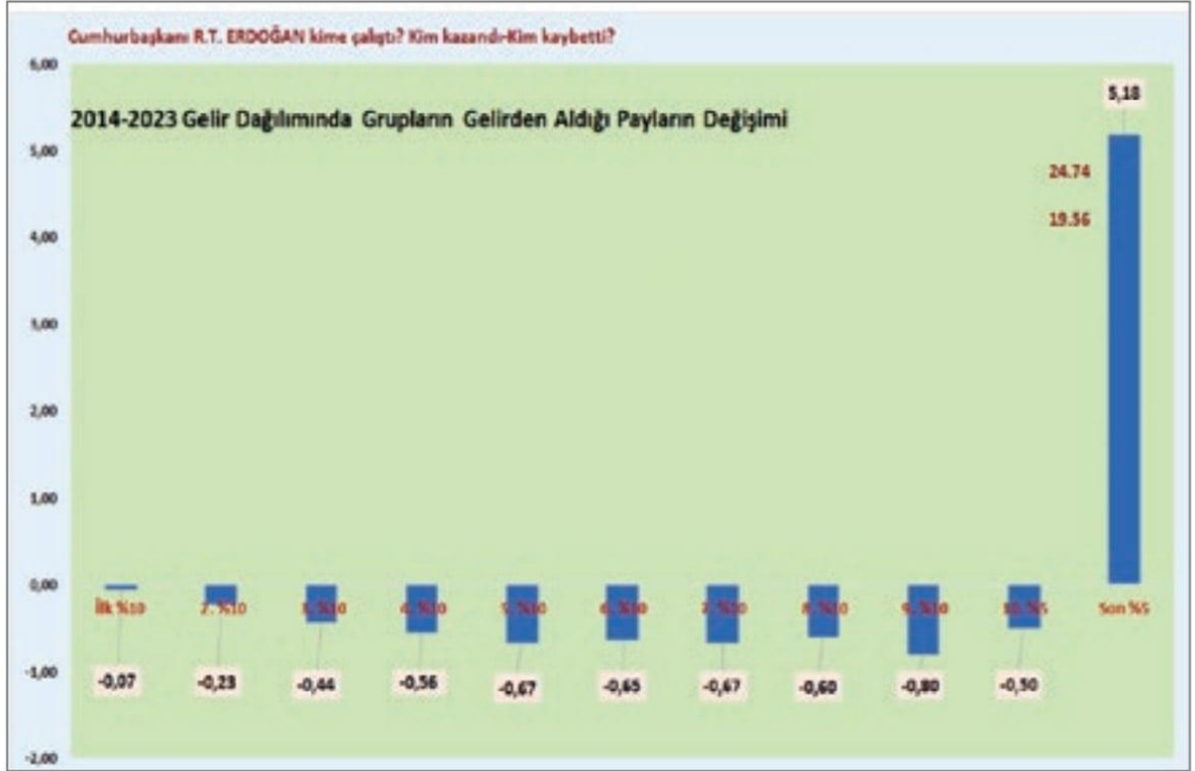
23.02.24

İyi ama bunca erimeye rağmen kazanan yok mu?

İşte tek kazanan. Erdoğan'ın liderliğinde Türkiye'de sadece ve sadece en zengin yüzde 5'lik kesim kazanıyor.

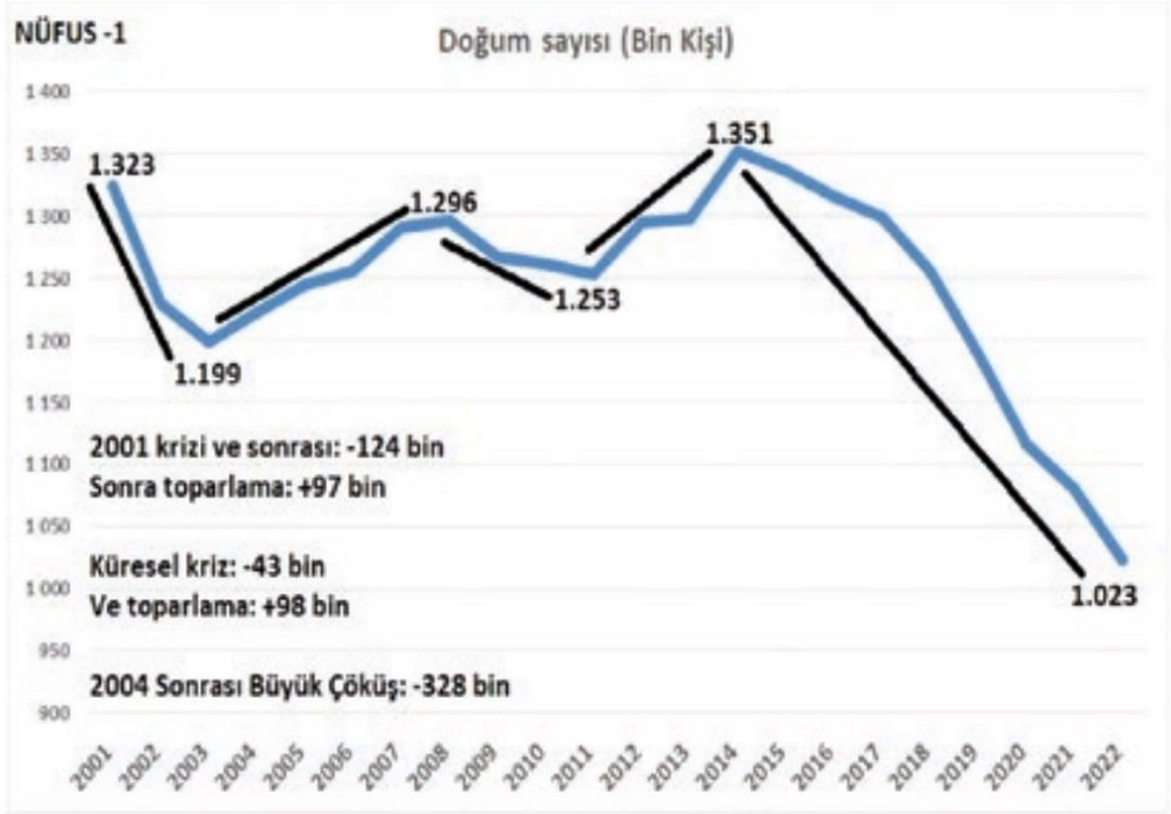
Türkiye'nin tek kazananı en zengin yüzde 5... Tek mutlu olanlar da sanırız onlar olsa gerek.

TÜRKİYE NÜFUS ÜRETEMİYOR

Aslında her şey birbiri ile bağlı geliyor. Hiçbiri bir diğerinden kopuk değil.

Mesela fakirlik, yoksulluk, işsizlik ne doğuruyor dersiniz tek kelime ile cevap vereyim: Yokluk.

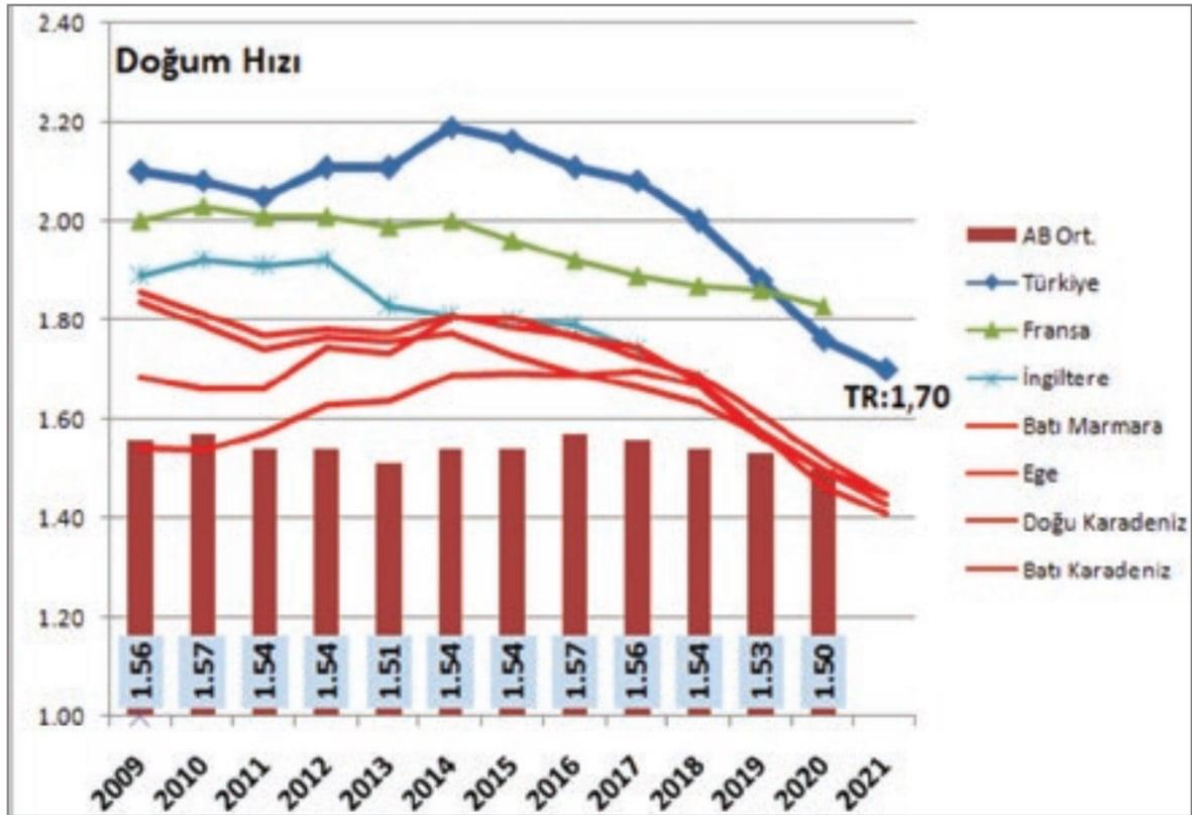
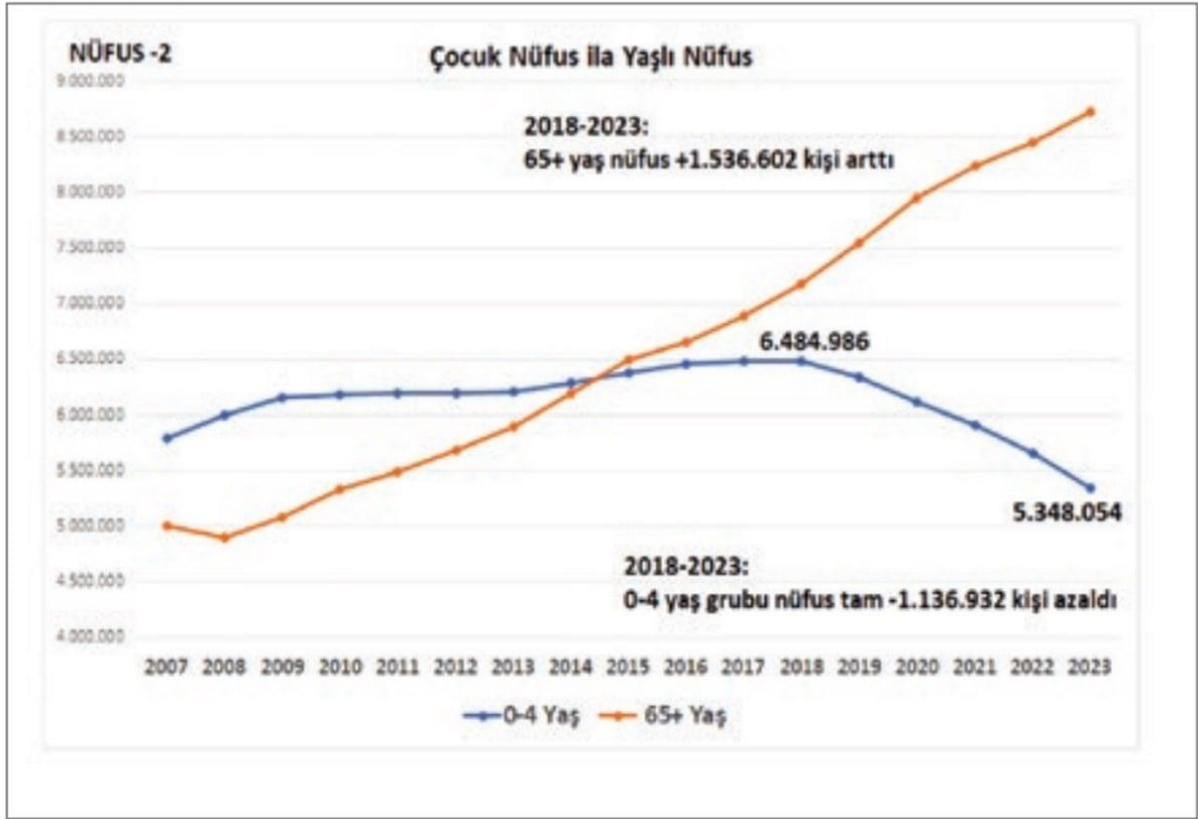
Bu yokluğun en büyüğü ise evlat yokluğu.

Türkiye’de ekonomi ve ekonomik beklentiler iyileşince doğum sayısı da artıyor. Nitekim bunu 2003-2008 arasında; 2011-2015 arasında gördük. Ama ne oldu ise 2015 sonrası büyük bir çöküntüye girdik.

Bir ülkenin nüfusunu koruması için aile başına 2,1 doğum gerekiyor. Bu 2,1 doğumun 1’i anne, 1’i baba ve 0,1’i de erken yaşta ölümler (kaza, cinayet vs) için gerekli nüfustur.

2015 yılında 2,2 olan kadın başına doğum oranı 2022 yılında 1,62’ye düşerek adeta felaketi belgelemiş oldu. Hatta 2023 nüfus verileri doğum oranının çok daha hızla düşmeye devam ettiğini gösteriyor.

Doğumu azalan Türkiye’de ne oluyor dersiniz hemen onu da söyleyelim: Yaşlı nüfus hızla artmaya devam ederken çocuk nüfus bırakın artmayı, tersine azalmaya bile başladı.

Nüfus açısından en büyük sıkıntılarımızdan biri de bölgesel nüfus gelişmeleridir. Değer üreten, ülkeye eğitim ve teknoloji açısından değer kazandıran bölgeler olarak

mesela Marmara mesela Ege mesela Karadeniz Bölgelerinde doğum oranları felaket ötesi seviyelere gerilemiş durumda.

Bir ülkeyi sevmek, vatanseverlik ve milliyetçilik bu tablolar karşısında ne düşünebilir?

Kısaca Türkiye'mizin sorunları kısa vadeli enflasyon, cari açık vs değildir. Türkiye'nin asıl büyük sorunları yapısal yıkıma giden temel sorunlardır.

Değer üretemeyen bir Türkiye

Nüfus üretemeyen bir Türkiye

Kalıcı fakirliğe mahkum bir Türkiye

İyi eğitimlilerin ülkeden gittiği bir Türkiye

Öylece karşımızda durmaktadır. Böyle bir tablo karşısında sessiz kalmak, uyarıda bulunmamak, dikkat çekmemek vatanseverlik olabilir mi?

Böyle bir tablo karşısında asıl uyarmak ve dikkat çekmek vatanseverliktir. Asıl bu duruş Milliyetçiliktir.

Bilmem anlatabildim mi?

TOPLUM SORUNLARI BİLİYOR MU?

Gelelim son aşamaya.

Büyük sorunlar ve büyük yıkım içine girmiş bir ülkemiz var. Kurumları çöken hatta inanç değerleri bile yıkılan bir Türkiye...

Faiz indirirken Nasss... faiz artırırken Fazilet dediğinizde her ikisini de İslami bir söyleme oturtuyoruz. Acaba İslam birbirinin tam zıttı şeyleri nasıl karşılıyor?

2017 Referandumu için söylemiştim: Bu **referandum geçerse 1- ülke yıkılır 2-İslam yıkılır** (burada 'yıkılır' kelimesi büyük zarar görür anlamındadır)

Şimdi gelelim saadete.

Toplumda fakirlik artıyor, işsizlik büyük sorun ama toplum buna seçimler yoluyla refleks vermiyor. Neden acaba?

Elbette benzer sorunları başka ülkeler de yaşıyor; hatta geçmişte benzer sorunları dünyanın başka ülkeleri de yaşamıştı. Büyük ekonomik buhranlar toplumları otoriter ve radikal partilere sevk ediyor.

Nitekim 1. Dünya Savaşı ardından gelen 29 Buhranı ile Almanya'da Hitler, İtalya'da Mussolini, İspanya'da Franco ve Portekiz'de Salazar...

Bugün ise İsrail'de Netenyahu, Macaristan'da Orban, Hindistan'da Modi, bir dönem önce ABD'de Trump, Brezilya'da Bolsonaro örnekleri.

Hatta Almanya'da, İtalya'da, Fransa'da seçmenin radikalleşmesi de bunlara benzer örneklerdir.

İngiltere'de Brexit örneği ve Boris J. mesela. "Türkler Avrupa'yı istila edecek" yalanı ile İngiltere'yi AB'den çıkarttı. Olumlu oy verenlerin büyük kısmı ise ileri yaş grubu oldu. Şu anda İngiltere'de gençler yaşlılara çok kızıyor. Çünkü kandırılmışlardı.

Zenci-Beyaz üzerinden kölelik konusunda iç savaş yaşayan ABD bile Obama sonrası Trump'a oy verebilmişti. O nedenle toplumlarında akıl tutulması yaşayabileceği çok uzman tarafından izah ediliyor.

Türkiye'ye bakıyoruz.

AK Parti'nin ilk dönemleri en fazla gençler ve yükseköğretimliler mutlu. Grafikte görüldüğü gibi 2004-2006 (3 yıllık ortalamalar) döneminde yükseköğretimliler yüzde 66,4 mutluluk oranına sahip. Bu oran şimdi 2020-2023 ortalamasına göre sadece yüzde 49,0 mutlu. Hatta mutsuzum diyenlerin oranı da 7,6'dan 14,5'e çıkmış. Toplam karamsarlık artışı 24,2 puan.

Tabloda dikkat ederseniz alt eğitim grubu mesela AK Parti'nin ilk dönemlerinde pek mutlu değil. O kesimlerde de bir mutluluk kaybı var ama çok daha sınırlı.

Eğitim seviyesi arttıkça şu gelişme yaşanıyor: Alt eğitim grubu daha az mutluluktan çok daha sınırlı bir kayıpla bir alta düşüyor. Ama eğitim seviyesi arttıkça AK Parti'nin ilk dönemlerinde daha mutlu olan kesim büyük şok içerisinde mutluluklarını kaybediyor.

Peki buna rağmen neden seçimlere bu tablo yansımıyor: Aslında sorunun cevabı çok basit. Toplum beka sorununa, terör sorununa, vatan-millet söylemine kanıyor. Din istismarı da burada çok önemli. Bir tarafta deistler artıyor ama diğer tarafta '**din elden gidiyor**' söylemi karşılık buluyor.

Peki, bütün bunlar ne ifade ediyor dersiniz hemen izah edeyim: Realiteyi kaybetmiş bir toplum yapısının yansımaları yaşanıyor. Eğer ülkenin gerçek temel sorunları gündemde kalsaydı acaba sandıklar ne olurdu? Ya da şöyle söyleyelim: Vatandaş maalesef gerçek sorunları bir türlü göremiyor-gösterilmiyor.

Hiç 1,2 milyar dolarlık köprüye verilen 15 milyar dolarlık Hazine garantisi olur mu? Böyle bir ihaleciler silsilesi vatansever midir? Sizce nereye gidiyor?

